

Cartë nabëquë'ë San Pablo lu ra Romanos

*Bëquë'ë Pablo cartë rë' lu ra shmënë Dios
naquërelde Roma*

¹ Na Pablo, nahia muzë shtë Jesucristo. Dios gulë na; guna'bë më na cumë ziquë poshtë shtëni'. Bëshe'ldë më na especial parë tsagnia'a diza'quë naze'dë de Dios. ² Dios bëluá'ai' ziquë promësë diza'quë rë' dizdë guahietë por medio de profetë iurë bëquë'ë rai' Sagradas Escrituras. ³ Diza'quë nabëquë'ë rai' runë tratë shcuendë Jesucristo Shláma'a; náhi' shini Dios. Bidë Jesucristo; guc më nguui; na më llëbni shtë rëy David. ⁴ Manërë cubi bëlua'a Dios con llëru'bë pudërë nu milagrë de quë Jesucristo na shini më. Por Espíritu shtë Jesucristo naná santu, bëlua'a Dios Jesucristo na shini më purquë guashtë më ladi ra tëgulë. ⁵ Por Jesucristo bédë'na'a recibir llëru'bë favurë; bëshe'ldë më lë'ë na'a, ra poshtë shtë më, parë tsagni'i na'a diza'quë shtë më entrë grë ra naciuni të guëzu'bë diaguë mënë shtë'dzi' nu gunë rall honrar lë'ë më. ⁶ Nu lë'ë të guna'bë më parë gac të shmënë Jesucristo.

⁷ Quëquëa'a lu të naquërelde ciudá Roma. Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të shmënë më narunë cumplir voluntá shtë më. Gulë bë'në recibir bendición shtë më. Gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëada'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Rac shtu'u Pablo tsaguë'në visitar mënë rumanë

⁸ Quëgnia'a primëre, por Jesucristo quëgnehia graci lu Dadë Dios por lë'ë të purquë grë ladë shtë guë'dchiliu, cagni'i ra mënë mudë rrë'tsë shti'dzë Dios entrë lë'ë të. ⁹ Quëhuna sirvë Dios con guëdubinú ldua'a; quëadi'dza diza'quë shtë shini më, nu na më testigu de quë siemprë rna'ba lu më por lë'ë të. ¹⁰ Rna'ba lu më de quë si talë nahin voluntá shtë më, guëne'e më permisi gueldë guënahia lë'ë të tubi visitë. Si na voluntá shtë më, iurne' guna gan gueldë guënahia lë'ë të. ¹¹ Rac shtua'a iurë guënahia lë'ë të, guësëdchinia tubi don narzëlaa'dchi Dios por medio de Espíritu Santo të gac të más firmë lu shnezë më. ¹² Quiere decir, tantë lë'ë të nu lë'ë na guëdë'na'a recibir bendición shtë Dios parë bien shtë hia'a.

¹³ Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të, zihani vueltë guc shtua'a gueldë guënahia lë'ë të perë hashtë ne' la'di gúnëdia'a gan. Rac shtua'a gueldë guënahia lë'ë të parë guadi'dza lu mënë shti'dzë Dios parë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. Rac shtua'a gac të mënë narianaldë tëchi Espíritu Santo. Zni bëna stubi lugar entrë los de más mënë nanádi'i më israelitë. ¹⁴ Napë quë quilla lo quë narze'bia; guadi'dza lu grë mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë griego nu ra mënë naquërelde zitu lu nacahi, nu mënë nabësë'dë tantë nu nabësë'dëdi'i. ¹⁵ Zni por partë shtëna nalë rac shtua'a guadi'dza diza'quë lu të naquërelde ciudá Roma.

Pudërë shtë diza'quë

¹⁶ Adë rtúdi'i lua diza'quë purquë nahin pudërë shtë Dios parë gac salvar grëtë' narialdí ldu'i shti'dzë më. Primëre bédchini diza'quë ni lu ra më

israelitë; despuësë bédchinin lu ra më naná'di'i më israelitë. ¹⁷ Por mizmë diza'quë rlua'a lla mudë gunë Dios perdunë ra pecadurë, perë mizmë tiempë gunë më lo quë naná tubldí. Iurne' nu parë siempërë na salvára'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Zni rni'i Sagradas Escrituras: “Tubldí na shcuendë nguui lu Dios si talë rialdí ldu'i de verdá. Nguui ni guëbánil parë siempërë.”

Faltë nanapë mënë lu Dios

¹⁸ Rac bë'a hia'a de quë cashtigu shtë Dios ze'dë guédchini. Dios naquëbezë gube'e gúni' cashtigu grë ra narunë mal con grë ra nadë nápëdi'i rëspëti parë lë'ë më. Zni gaquin con ra mënë naquërdë lu duldë perë mizmë tiempë rdë'ë rall cuendë nanú Dios verdaderë. ¹⁹ Bien rdë'ë rall cuendë nanú tubsë Dios purquë mizmë lë'ë më bëlua'a më ra cusë ni lu rall. ²⁰ Adë chu gáquëdi'i guná lu Dios, perë rac bë'a hia'a pudërë shtë më; riasë hia'a por lo quë nabëntsa'u më. Dizdë bëcue'shtë më guë'dchiliu, clarë rlua'a pudërë shtë më nu de quë nápëdi'i më fin. Por ni grë mieti na culpablë de-lantë lu më. ²¹ Aunquë nilë nanë mënë nanú Dadë gullanë, adë bë'nëdi'i rall honrar lë'ë më ziquë runë tucarë, nu adë bédë'ëdi'i rall graci lu më por lo quë nabë'në më. Al contrari, guanaldë rall tēchi ra llgabë shtë nguui, llgabë adë lasáquëdi'i. Zni bëa'në rall lu nacahi con duldë la'ni ldu'u rall. ²² Aunquë rni'i rall na rall mënë narac bë'a, perë mizmë lë'ë rall bësa'në rall guédchini nacahi la'ni ldu'u rall; bëac rall tuntë. ²³ Adë bë'nëdi'i rall adorar Dios nanápëdi'i fin, sino mejurë bë'në rall adorar ra figurë ziquë mënë narati. Bë'në rall

adorar figurë shtë ma shcuaguë nu ra serpiente; hashtë ma natapë guëáhi', bë'në rall adorar.

²⁴ Por ni Dios bësa'në lë'ë rall gunë rall cumplir cualquier mal nananú la'ni ldu'u rall. Quëhunë rall cumplir cusë dzabë narac shtu'u cuerpë shtë rall. Quëhunënú rall duldë fier entrë mizmë sa' rall. ²⁵ Voluntariamente quëhunë nadzë'ë rall verdá shtë Dios por bishi. Rzullibi rall lu ra cusë nabëntsa'u Dios. Más quëhunë rall adorar lo quë naguctsa'u, lëdëdi'i Dios nanabani, el quë narunë tucarë gunë mieti alabar parë siempërë. Amén.

²⁶ Por grë cusë ni Dios bësa'në grëtë' rall lu deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, cusë shtu ra, hashtë ra na'a bë'në rall cambi; adë rac shtú'udi'i guëtsë'a rall con nguiu ziquë na nezë za'quë, sino rac shtu'u rall mizmë sa' na'a. ²⁷ Mizmë manërë ra nguiu, adë guc shtú'udi'i rall na'a cumë na vidë za'quë sino nalë guc shtu'u rall mizmë sa' nguiu rall. Na rall mamflor. Bë'në rall recibir la'ni mizmë cuerpë shtë rall cashtigu narunë tucarë lë'ë rall por mal vidë nanapë rall.

²⁸ Hia bëquë guia'a rall Dios, por ni Dios bësa'në lë'ë rall parë tsanaldë rall llgabë dzabë shtë rall. Nu rúnëru'u rall cusë mal naná demasiadë fier. ²⁹ Nalë gadzë grë cusë dzabë la'ni ldu'u rall. Ra nguiu rquënú rall stubi na'a; ra na'a rquënú rall stubi nguiu. Runë rall cusë dzabë nadë rlluí'idi'i. Rzebi ldu'u rall pë shtë mënë. Quëhunë rall grë clasë maldá. Nagubini rall. Rguini sa' rall. Nadishi'bi rall. Rguguë sa' rall. Nachismë rall. ³⁰ Naga'chi ruadi'dzë rall cuntrë sa' rall. Rna tushë rall cusë shtë Dios. Rushtiá rall guëc sa' rall. Nadchini rall. Rguili ldu'u rall cusë mal. Nápëdi'i

rall rëspëti lu shtadë rall. ³¹ Nédi'i rall tsasë rall. Adë rúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Nápëdi'i rall cariñi. Rac shtu'u rall gunë rall vengar. Adë rgá'adi'i ldu'u rall sa' rall. ³² Lë'ë ra mënë ni, nanë rall gunë më juzguë lë'ë rall. Nanë rall el quë naquëhunë ra cusë ni, runë tucarë gati rall; perë mizmë lë'ë rall tsagla'guë quëhunë rall ra duldë ni nu rsini rall sa' rall lu duldë. Iurní rquitë ldu'u rall.

2

Dios quëhúni' juzguë según verdá shtëni'

¹ Por ni rnia'a lu të, nápël faltë lë'ël narunë juzguë sa'l, cualquier de lë'ë të. Quëhúnël juzguë stubi sa'l por lo quë narunë sa'l, perë quëhúnël condenar mizmë lë'ël purquë quëhúnël mizmë cusë. ² Pues nanë hia'a de quë Dios quëhunë më juzguë tubldí tubldí iurë quëhunë më condenar ra naquëhunë ra duldë. ³ Lë'ël quëhúnël juzguë stubi sa'l perë quëhúnël ra cusë mal igual cumë runë sa'l. ¿Pë rúnël llgabë zúnël gan guëca'chilul lu condenación shtë Dios? ⁴ ¿Gu rúnël desprëci de quë quëhunë më zihani favurë parë lë'ël, de quë na më pacënci? ¿Pë adë rdë'ëdi'il cuendë de quë adë quëhunë më juzguë lë'ël lueguë lueguë? të parë gunë nadzë'ël mudë nanabánil. ⁵ Perë lë'ël naguëdchi ldú'ul, adë nëdi'il guëabrí ldú'ul con Dios. Por ni quëgdchí'bël guëquël más cashtigu dushë parë mizmë lë'ël iurë gunë më juzguë grë mieti lu juici. Dzë ni gunë më juzguë tubldí parë guëlua'a mieti na më justë; runë më juzguë manërë tubldí. ⁶ Quilli më cadë tubi mieti narunë tucarë según nabë'në mieti. ⁷ Guëne'e më vidë sin fin

parë ra naná pacënci nu rianaldë rall tëchi cusë za'quë, ra naquërelde sulë parë gunë rall honrar lë'ë më, ra narianaldë tëchi cusë narialúdi'i. ⁸ Perë parë ra narunë cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më, sino más rëuu' ldu'u rall maldá, gunë më cashtigu lë'ë mënë ni; guëdchi'bë më cusë dushë guëc rall. ⁹ Runë tucarë sufrimientë dushë nu galriá ldu'u parë grë ra natsagla'guë quëhunë duldë, primërë lugar parë ra më israelitë, nu zac parë ra më nanádi'i më israelitë. ¹⁰ Perë gunë më honrar; gunë më alabar; cuedchí ldu'u grë ra narianaldë tëchi ra cusë za'quë, primërë lugar parë ra më israelitë nu zac parë ra mënë nanádi'i më israelitë.

¹¹ Dios runë tratë igual con grë mieti. ¹² Grëtë' ra naquëhunë duldë aunquë guënëdi'i rall lëy shtë Moisés, grëtë' ra mënë ni gac condenar rall sin quë rúnëdi'i cuendë lo quë rni'i lëy. Perë grë ra nananë lëy shtë Moisés nu runë ra mënë ni duldë, gac rall juzguë según narni'i mizmë lëy. ¹³ ¿Chu naza'quë lu Dios? Pues sulë el quë narunë cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, lëdëdi'i el quë narini shti'dzë më perë rúnëdi'ill cumplirin. ¹⁴ Hashtë ra nanádi'i më israelitë, nápëdi'i rall lëy shtë Moisés, perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy sulë purquë la'ni ldu'u rall nanú tubi lëy naze'dë de Dios; lëy ni rlua'a pë na mal nu pë na za'quë. Por ni napë ra mënë ni tubi lëy narunë juzguë lë'ë rall; mizmë lë'ë rall napë rall lëy narni'i naná za'quë u lo quë naná mal. ¹⁵ Mizmë mënë ni rlua'a por conductë shtë rall, lë'ë lëy naná escritë la'ni ldu'u rall. Prupi shgabë rall na testigu na verdá ndë'ë. Mizmë shgabë rall quëhunë acusar lë'ë rall

u guëlahin lë'ë rall. ¹⁶ Dzë nagunë Dios juzguë grë cusë naquëhunë mënë naga'chi, gunë mëhin por Jesucristo tal ziquë ruadi'dza diza'quë lu ra mënë.

Ra më israelitë nu lëy nabëquë'ë Moisés

¹⁷ Perë lë'ël rní'il nal më israelitë, nu rni'i ldú'ul tubldí na shcuëndël lu Dios purquë nápël lëy shtë Moisés, nu runë nadchínil de quë nal shmënë Dios. ¹⁸ Bësë'dë të lëy shtë më nu rac bë'a të pë naná mal. Nané të lo quë narac shtu'u Dios. ¹⁹ Rialdí ldú'ul ráquël guëluá'al tubi nariasédi'i shnezë Dios. Rni'i ldú'ul nal tubi llni parë ra naquërelde lu nacahi. ²⁰ Rni'i ldú'ul nal mësë, de quë ráquël guëluá'al ra narac b'adi'i nu ra naguënëdi'i shti'dzë Dios. Zni rní'il purquë nápël lëy naná za'quë; nahin tubi mustrë grë verdá shtë Dios. ²¹ Si talë lë'ël quëgluá'al stubi mënë çpëzielú adë rluá'adi'il el mizmë lë'ël? Si talë rluá'al sa'l adë naza'quë cuánëll çpëzielú rbaa'nël? ²² Si talë mizmë lë'ël rluá'al sa'l adë quënúdi'i tse'lë sa'll çpëzielú rquënul tse'lë mënë? Si talë mizmë lë'ël rna túshël lu ra figurë naruntsa'u mënë të gunë rall adorar çpëzielú rbaa'nël lo quë nanú la'ni iádu'u? ²³ Nalë nadchínil por lëy shtë Dios. Rní'il nal më za'quë purquë nápël lëy, perë quëhúnëru'ul desprëci Dios purquë adë quëhúnëdi'il cumplir lo quë narni'i lëy. ²⁴ Por causë shtënë të, ra mënë nanádi'i më israelitë, cagni'i rall cuntrë Dios. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras.

²⁵ Na verdá custumbrë shtë narchuguë partë cuerpë shtë ngulë'në, napë valurë si talë quëhúnël cumplir lëy shtë Dios, perë si talë adë rzu'bë diáguëdi'il grë puntë shtë lëy, iurní nal igual

ziquë ra më nanádi'i israelitë. ²⁶ Nu grë ra nadë gúquëdi'i circuncidar, perë quëhunë rall cumplir lo quë naná escritë la'ni lëy, na rall lu Dios ziquë mënë nabë'në cumplir custumbrë rë'. ²⁷ ¿Pë adë rdë'ëdi'i tē cuendë de quë ra nanádi'i më israelitë perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy, vidë shtë rall nahin mejurë quë vidë shtë tē? Gunë rall juzguë lë'ë tē nanapë lëy nu custumbrë shtë circuncidar perë adë rzu'bë diáguëdi'i tē mandamientë shtë lëy. ²⁸ Tubi israelitë verdadërë na el quë nabëzunë Dios ldú'ull, lëdëdi'i el quë nanapë sēñi shtë circuncidar. Parë gáquël shmënë Dios, nádi'in por fuërë shtë nguii sino runë tratë shcuendë almë shtë mieti, cusë dentrë ldu'u nguii. ²⁹ Adë gáquëdi'i hia'a shmënë më por guëzu'bë diága'a lëy, sino gáca'a shmënë më por Espíritu Santo. Pues el quë naná limpi lu Dios, nápëll hunurë shtë Dios, lëdë niá'asëdi'i hunurë shtë sa' nguii.

3

¹ Iurní ¿pë provëchë napë tubi më israelitë? u ¿pë rllui'i custumbrë parë riuguë partë cuerpë shtë nguii? ² Pues ra mënë israelitë napë rall más quë los de más mënë. Primërë lugar, Dios bëdë'ë më shti'dzë më parë ra më israelitë. ³ Perë rna'bë di'dza lu tē ¿lla gac si talë bëldá rall adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më? ¿Pë por ni adë gunë më cumplir shti'dzë më? Aquëdi'i. ⁴ Al contrari, quëhunë Dios verdá aunquë grëtë' ra nguii na bishi. Pues Sagradas Escrituras rni'i de Dios: Guëlua'a nal verdá por lo quë narní'il.

Adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá lul iurë guëná mënë lo quë nabë'nël.

⁵ Perë tal vez guëni'i tubi nguiu: “Si talë lë'ë duldë naquëhuna, rllui'i parë guëlua'a más quë Dios na verdá, nádi'i më za'quë si talë gúni' cash-tigu na”. Ni na ziquë runë mieti llgabë. ⁶ Aquëdi'i bëchi, purquë si adë gúnëdi'i më juzguë duldë shtë hia'a, tampuquë adë rúnëdi'i tucarë gunë më juzguë los de más mënë narëta' lu guë'dchiliu.

⁷ U si talë guëni'il: “Bishi shtëna, bë'nin parë rlua'a verdá shtë Dios nu bë'nin parë gunë mënë alabar lë'ë më”; u rni'il: “¿Pëzielú gunë më juzguë na ziquë los de más pecadurë?” ⁸ Aquëdi'i bëchi, purquë si talë zni nahin, cha guëdë'na'a duldë të parë más gunë mieti alabar lë'ë më. Pues nanú mënë bishi narni'i de quë zni quëglua'a na'a. Justë na gac condenar ra mënë ni.

Grë hia'a nadápa'a duldë

⁹ ¿Pë guëni'i hia'a? Ra më israelitë ¿gu na rall más allegadë lu Dios? Aquëdi'i, purquë hia guni'i hia'a de quë grë mënë na rall pecadurë, tantë më israelitë nu zac ra nanádi'i më israelitë. Grë hia'a nadápa'a duldë. ¹⁰ Sagradas Escrituras rni'i:

Ni tubi më za'quë nídi'i; ni por tubi mënë.

¹¹ Nídi'i chu riasë; nídi'i chu rguili Dios.

¹² Grëtë' rall bëniti rall shnezë Dios. Grëtë' na rall ziquë cusë nadë rllui'idi'i.

Ni tubi adë chu nádi'i më za'quë, ni por túbidi'i.

¹³ Iurë ruadi'dzë rall, na ziquë tubi ba'a catë cuezë tégulë narldi'a.

Shti'dzë rall na purë bishi.

- 14 Rgue rall guëc sa' rall; shti'dzë rall na venenë shtë serpientë.
- 15 Nalë listë na rall parë quini rall sa'll.
- 16 Ancalë ria rall, rsëdchimi galriá ldu'u nu galërzac zi.
- 17 Adë guënëdi'i rall nezë za'quë catë rbedchí ldu'u mënë.
- 18 Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, cumë rúnëdi'i importë parë lë'ë rall lo quë nacagni'i Dios.
- 19 Rdë'ë hia'a cuendë grë lo quë narni'i lëy shtë Moisés, na parë ra mënë nabë'në recibir lë'ë lëy tē parë grëtë' ra mënë guëac dchi delantë lu më nu parë grë mieti gac bè'a rall napë rall faltë delantë lu më. ²⁰ Nídi'i mudë gac tubldí shcuendë nguii delantë lu Dios por más quë rúnëll cumplir puntë shtë lëy, purquë lëy rllui'i sulamëntë parë gac bè'a hia'a lo quë na mal delantë lu Dios.

Gac salvar nguii si talë rialdí ldu'i shti'dzë Dios

²¹ Iurne' quëglua'a Dios stubi nezë parë gac tubldí shcuendë mieti lu më, lëdëdi'i por gunë nguii cumplir grë puntë shtë lëy. Mizmë lëy con ra di'dzë shtë ra profetë, cagni'i lla gunë më salvar ra pecadurë. ²² Manërë narunë Dios parë gac tubldí shcuendë nguii lu më nadë más si talë rialdí ldu'u nguii shti'dzë Jesucristo. Ndë'ë na parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, tantë parë më israelitë igual parë mënë nanádi'i më israelitë. ²³ Pues grëtë' ra mënë napë rall duldë. Grë mietë runë faltë gac rall za'quë ziquë na Dios. ²⁴ Perë Dios bè'në tubi favurë ru'bë; na tubldí shcuénda'a manërë ndigá por lo quë nabë'në Cristo Jesús. Gudilli më con mizmë rënë shtëhi' parë gac

salvára'a. ²⁵ Dios bëcue'zë më Cristo; galguti shtë Jesús bë'në më nadzë'ë galguti shtë hia'a. Iurne' gáca'a perdunë si talë rialdí ldu'u hia'a lë'ë më de verdá. Bë'në Dios zni parë guëlua'a më de quë na më justë; pues adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë nabë'në duldë tiempë más guahietë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall. ²⁶ Pues iurne' bëlua'a më lu ra mënë, na më justë të gac bë'a mieti quëhunë më tubldí tubldí aunquë grë mieti napë rall duldë. Natubldí shcuendë nguiu lu Dios si talë rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

²⁷ ¿Pë nadápa'a parë runë nadchínia'a? Niétiquë. ¿Pëzielú? purquë tubldí na shcuénda'a lu më sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá. ²⁸ Zni clarë rlua'a iurne', lë'ë nguiu nasalvárëll si talë rialdí ldu'i shti'dzë më, lédëdi'i purquë quëhunë nguiu cumplir puntë shtë lëy.

²⁹ ¿Ni mudë Dios na Dios shtë më israelitë sulamëntë? Aquëdi'i; también na më Dios shtë ra nanádi'i më israelitë. ³⁰ Na më Dios; runë më tubldí shcuendë mieti si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Rúnëdi'i importë si riuguë partë shcuerpë rall u adë rúnëdi'i rall cumplir costumbrë ni. ³¹ Por di'dzë rë' ¿pë cagni'i hia'a adë rluí'idi'i lëy? Aquëdi'i; más bien quëgni'ia'a másru'u firmë valurë shtë lëy.

4

Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios

¹ ¿pëllë guëni'i hia'a shcuendë shtë Abraham, shtadë guëlu' hia'a? ¿Pëzielú gúqui' më za'quë lu Dios? ² Primëre puntë, si talë natubldí shcuëndi' lu Dios purquë bë'ni' cumplir obrë za'quë, iurní

nápi' rsunë gac nadchíni'; perë lëdë delantë lu Diósëdi'i. ³ ¿Pë rni'i Sagradas Escrituras? “Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu guni'i Dios tubldí na shcuendë Abraham lu më”. ⁴ Pues iurne' si tubi nguïu quëhúnëll tubi dchi'ni lu lamë, rguilli lamë pagu, lëdëdi'i ziquë regalë sino quë ziquë narunë tucarë ca'a nguïu. ⁵ Perë el quë adë rúnëdi'i obrë za'quë perë rialdí ldu'i shti'dzë Dios, el quë narunë natubldí shcuendë nguïu, nguïu ni na më za'quë lu Dios, sulë por galrialdí ldu'i shtëni'. ⁶ Tambiën zni guni'i David tiempë guahietë de quë dichusë na nguïu, el quë Dios runë recibir ziquë mënë za'quë, lëdëdi'i purquë bënë nguïu ni obrë za'quë. ⁷ Guni'i David:

Rquitë ldu'u ra nabë'në Dios perdunë nu bëca'chi më duldë shtë rall.

⁸ Rquitë ldu'u nguïu naná lë'ë Dadë adë guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë nguïu por duldë nabë'në nguïu.

⁹ ¿Pë rni'i ldu'ul? ¿Niá'asë rquitë ldu'u më ra mënë israelitë u nu zac ra mënë nanádi'i më israelitë? Pues gunia'a, Dios bënë tubldí shcuendë Abraham, shtadë guëlü hia'a, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më. ¹⁰ Perë ¿guc bënë më tubldí shcuendë Abraham, despuësë guriuguë partë shtë shcuérpi' u antsë? Pues antsë, lëdë despuësëdi'i. ¹¹ Custumbrë religiuse ni, Abraham bë'ni' recibirin ziquë sëñi de quë hia gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më nu Dios bëca'a lé'i' ziquë nguïu za'quë. Mudë rë' guc Abraham dadë shtë grëtë' ra mënë naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios de verdá, hashtë ra nadë rúnëdi'i cumplir custumbrë shtë circuncisión. ¹² Nu Abraham na shtadë ra

më israelitë nanadë rúnëdi'i confiar custumbrë ni parë gac rall më za'quë lu Dios sino rialdí ldu'u rall shti'dzë më, igual ziquë bë'në Abraham antsë gúqui' circuncidar.

Bë'në Dios cumplir promësë shtëhi' purquë gualdí ldu'u ra mënë shti'dzë më

¹³ Dios bë'ni' prometer lu Abraham nu lu grëtë' llëbní Abraham de quë gunë rai' recibir guë'dchiliu ziquë herenci parë guëquëreldë rai'. Bë'në më ni, lédëdi'i purquë bëzu'bë diaguë Abraham puntë shtë lëy, sino purquë gualdí ldu'i shti'dzë më. ¹⁴ Si talë sulamëntë ra nanapë lëy gunë rall recibir guë'dchiliu ziquë herenci, iurní adë lasáquëdi'i tsaldí ldu'u mieti shti'dzë më, nu promësë shtë Dios nápëdi'i valurë ¹⁵ purquë lëy nua'a cashtigu. Catë nanú lëy, nanú cashtigu parë ra nabë'nëdi'i cumplir lëy, perë catë nídi'i lëy, nídi'i mudë parë runë mënë cuntrë lëy.

¹⁶ Por ni lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham, gac cumplirin ziquë tubi favurë parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Manërë ni ra cusë za'quë shtë më, na parë grë llëbní Abraham, lëdë niá'asëdi'i parë ra narianaldë tëchi lëy sino también parë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Quiere decir, lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, nahin tubi favurë; guëdchinin ndigá parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Pues Abraham na shtëda'a, grëtë' hia'a. ¹⁷ Ni na lo quë narunë cuntienë Sagradas Escrituras. Rni'in de quë bë'në më lë'ë Abraham ziquë shtadë guëlú zihani naciuni. Gunë më recibir grë ra mënë narialdí ldu'i shti'dzë më

mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Dios napë më pudërë parë cua'ñi më ra tëgulë, nu cagni'i më shcuendë cusë naguër gac ziquë hia gudëdin.

¹⁸ Iurë guni'i Dios lu Abraham de quë gáqui' shtadë zihani naciuni, gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më aunquë hia gú'shi'; gulézi' gac cumplir shti'dzë më. Nu gac cumplir shti'dzë më; llëbni' Abraham adë chu gúnëdi'i gan guëlabë ra mënë ni. ¹⁹ Abraham adë gulézëdi'i tsaldí ldu'i shti'dzë më aunquë napë Abraham más quë tubi gahiu'a izë; mërë gáti'; nu rdë'ëi' cuendë de quë tantë lé'i' nu Sara tsé'li', hia nalé gú'shi' parë gápi' shíni'. Nunquë tsúdi'i shíni'. ²⁰ Adë bëzádi'i ldu'i sino quë gualdí ldu'i de verdá. Gulezë náldi' nu bédë'ëi' graci lu Dios antsë gac cumplir promësë ni. ²¹ Abraham gúpi' segurë sin ni tubi galërzá ldu'i de quë Dios nápi' pudërë parë gunë më lo quë nabë'në më prometer. ²² Por ni bëca'a Dios lë'ë Abraham; tubldí na shcuëndi' lu Dios, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

²³ Ra di'dzë: “Tubldí na shcuëndi' lu Dios purquë gualdí ldu'i shti'dzë më” adë naescritëdi'in sulë por bien shtë Abraham ²⁴ sino también parë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'u shti'dzë më. Gunë më tubldí shcuendë cadë túbia'a si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë el quë nabëcua'ñi Jesús, Shtëda'a, ladi ra tëgulë. ²⁵ Bë'në Dios intriegu lë'ë Jesús lu galguti por causë shtëlda'a nu bëcua'ñi më lé'i' ladi ra tëgulë parë adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë lë'ë hia'a.

Bendición narsëdchini perdunë shtë Dios

¹ Zni natubldí shcuénda'a lu Dios purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Iurne' rbedchí ldu'u hia'a lu më por Jesucristo Shláma'a. ² Por Cristo zuga'a hia'a lu nezë za'quë catë nanú bendición shtë Dios purquë rialdí ldu'u hia'a. Rquitë ldu'u hia'a nu dzuléza'a tiempë guená hia'a lu më; cuezënú hia'a lë'i'. ³ Nu zac rquitë ldu'u hia'a iurë nadápa'a problemë, purquë nanë hia'a galërzac zi runë bien të gáca'a pacënci nu dzu hia'a más firmë lu shnezë më. ⁴ Si talë dzu hia'a lu shnezë më sin quë adë guëazë guëtëdi'ia'a, iurní nadápa'a esperansë; dzuléza'a ra cusë naguër gac. ⁵ Hia esperansë nadápa'a adë rsëdchínidi'in shtu parë lë'ë hia'a purquë nanú zihani amor naze'dë de Dios la'ni ldu'u hia'a por Espíritu Santo nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. ⁶ Antsë lë'ë hia'a completamente adë nadápëdi'i hia'a esperansë; perdidë na hia'a, perë bëga'a iurë nabë'në Dios punërë, iurní guti Cristo por grë ra nanapë duldë. ⁷ Nádi'i sencigi tubi de lë'ë hia'a gátia'a por tubi mënë, ni siquierë por tubi mënë za'quë; u tal vez nanú ejemplë gapë nguiu valurë gáti' shlugar sáhi' naná demasiadë naza'quë. ⁸ Perë claramente bëlua'a Dios de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a purquë Cristo guti shlugára'a; dzë ni todavía na hia'a pecadurë. ⁹ Bë'në Dios recibir lë'ë hia'a; tubldí na shcuénda'a lu më por galguti shtë Jesús. Más segurë iurne', gac salvára'a de grë cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios guëc mënë mal. ¹⁰ Antsë gúca'a enemigu shtë Dios; bëtë'na'a cuntrë lë'ë më, perë bë'në më të gáca'a amigu shtëhi'; nadápa'a paz por galguti shtë shini më. Iurne' mucho más segurë

gáca'a salvar por lè'ë mè; cuezënúhi' lè'ë hia'a; unidë na hia'a con lè'ë mè. ¹¹ Más de ni, nalë rquitë ldu'u hia'a iurne' nu rdé'na'a alabar Dios por lo quë nabëlua'a Jesucristo Shláma'a, el quë nabë'në tē gáca'a amigu shtë Dios.

Comparaciuni Adán nu Cristo

¹² Zni guc, por tubsë nguiu bidchini duldë lu gué'dchiliu. Hia de tēchi ni ze'dë naldë galguti. Hia bēdchini cashtigu shtë galguti parë grë mēnē narēta' lu gué'dchiliu purquë grētē' rall bē'nē rall duldë. ¹³ Antsë bēquē'ë Moisés lēy shtë Dios, nanú duldë lu gué'dchiliu, perë adë bē'nēdi'i mē cash-tigu ra mēnē según lēy purquë nídi'i lēy iurní. ¹⁴ Perë sin quë adë guētē'dēdi'i, dizdë tiempë shtë Adán hashtë Moisés, nanú galguti. Grë mēnē guti aunquë adë bē'nēdi'i rall mizmē duldë nabë'nē Adán nanadë bēzu'bē diáguēdi'i mandadë shtë Dios. Adán na tubi mustrë shtë mè, el quë nanapë quë guēdchini.

¹⁵ Perë favurë nabë'nē Dios parë lè'ë hia'a ndigá, na más llëru'bē quë duldë nabë'nē Adán. Por duldë shtë tubsë nguiu, bēdchini galguti parë grë mēnē, perë por galrac shtu'u shtë Dios nu favurë shtë Jesucristo, be'dë guēdchini vidë sin fin parë zihani mēnē. ¹⁶ Pues resultadë shtë favurë nabë'nē Dios, na más llëru'bē quë resultadë shtë duldë nabë'nē Adán. Fin shtë duldë nabë'nē Adán, na guc condenar grë mēnē, perë fin shtë favurë nabë'nē Dios, bēdchinin despuēsë zihani izë. Favurë ni napë resultadë naná adë nídi'i condenación parë peadurë. ¹⁷ Bēdchini sentenci shtë galguti parë grë mieti purquë tubsë nguiu bē'nē duldë, perë

parë el quë narunë recibir favurë shtë Dios, el quë narunë recibir perdunë shtë më ziquë regalë, guëñibë'a nguii ni juntë con Jesucristo. Sulë por tubsë nguii, Jesucristo, gac salvára'a. ¹⁸ Ziquë por tubsë nguii nabë'në duldë nu por ni nacondenadë grë mieti, también por tubsë nguii, por lo quë nabë'në Jesucristo, gunë Dios recibir grë mieti ziquë mënë za'quë naná tubldí shcuendë lu më të parë guëbani rall parë siembrë. ¹⁹ Quiere decir, por tubsë nguii nanadë bëquë diáguëdi'i shti'dzë Dios, cantidá mënë na rall pecadurë, perë por tubsë nguii nabë'në cumplir shti'dzë më, cantidá mënë gac rall mënë za'quë delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë rall.

²⁰ Bëdë'ë Dios lëy lu Moisés të parë másru'u guëdalë duldë, perë catë bëdalë duldë, ndë nanú más favurë ru'bë shtë Dios; más rlua'a rac shtu'u më ra mënë. ²¹ Zni guquin; antsë grë mieti nanú bajo ordë shtë duldë, nu por maldá nabë'në mënë guti rai', perë iurne' favurë shtë Dios rnibë'a, con resultadë gac mënë sin duldë delantë de Dios. Gac salvar rall siembrë por Jesucristo Shláma'a.

6

Hia gútia'a parë duldë

¹ ¿Pë guëni'i hia'a iurne'? ¿Guëdë'na'a duldë të parë guëlua'a Dios másru'u rac shtu'u më lë'ë hia'a? ² Aquëdi'i. Hia bëru'u hia'a nezë mal catë nanú galguti eternë. ¿Lallë guëabrí hia'a stubi parë nezë ni? Hia gútia'a parë duldë. ³ ¿Pë adë riasëdi'i të de quë grë lë'ë hia'a naná unidë con Jesucristo, también nadápa'a partë galguti shtëhi'? ⁴ Por ni iurë bëriubë nísaa, runë significar nadápa'a partë

mizmë galguti shtë Jesús nu ziquë guashtë më ladi ra tégulë por pudërë ru'bë shtë Dadë Dios, zni runë tucarë guëbânia'a manërë cubi con pudërë shtëhi'.

⁵ Si talë na hia'a unidë con Cristo nu con galguti shtëhi', zni zac gáca'a ziquë lë'ë më iurë tsashtë hia'a ladi ra tégulë. ⁶ Rac bë'a hia'a vidë mal nanabânia'a antsë, guti juntë con Cristo lu cruz të parë jamás guësínidi'i duldë lë'ë hia'a lu maldá. Zni gápa'a libertá të guëñibë'adi'i duldë lë'ë hia'a ⁷ purquë grë ra naguti, lë'ë duldë nápëdi'in ni tubi pudërë parë nguïu ni. ⁸ Si talë gutinú hia'a Jesucristo, rialdí ldu'u hia'a de quë guëbaninú hia'a lë'ë më. ⁹ Nanë hia'a Cristo guashtëhi' ladi ra tégulë; hia jamás adë guëabrídi'i gati më. Hia gualú pudërë shtë galguti parë lë'ë më. ¹⁰ Por galguti shtë më, bédë'ë më fin con pudërë shtë duldë; jamás gátí', perë iurne' nabani më; unidë náhi' con Dios parë siempre. ¹¹ Mizmë manërë gulë bë'në tratë duldë nananú la'ni ldú'ul ziquë cusë naguti, nu gulë gubani tubi vidë cubi, mënë naquëgdë'në cumplir voluntá shtë Dios purquë unidë na të con Jesucristo Shláma'a.

¹² Por ni adë rdë'ëdi'i të sí guëñibë'a duldë lë'ë të. Nanú deseo mal la'ni cuerpë shtë të; cuerpë ni napë quë gátí', perë adë gúnëdi'i të cumplir lo quë narac shtu'u duldë gunë të. ¹³ Nu adë rdë'ëdi'i të sí parë ni tubi partë cuerpë shtëñël gúni' duldë, ni tubi partë guëzú'bë diáguëdi'i deseo mal. Mejurë gulë bë'në intriegu cuerpë shtë të lu Dios, purquë na të ziquë mënë naná guti perë bëabrí guëbani të stubi. Gulë bë'në intriegu grë partë shcuérpël lu Dios, cadë tubi partë cuerpë gaquin ziquë tubi

trashtë parë dchi'ni za'quë shtë më ¹⁴ purquë duldë adë nádi'in shlámël, adë nádi'il bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios naquëhunë zihani favurë parë lë'ël.

Comparaciuni shtë el quë narunë sirvë tubi lamë

¹⁵ ¿Pë runë cuntienë ndë'ë de quë nanú permisi guëdë'na'a duldë purquë adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios? Aquëdi'i. ¹⁶ Lë'ë të nanë të bien, el quë narnibë'a lë'ël nu rzu'bë diáguël shti'dzi', nall lamë shtënl. Znít'i nahin si talë rzu'bë diáguël deseo mal naze'denú galguti u si talë rzu'bë diáguël shti'dzë Dios parë guëbanil tubi vidë za'quë. ¹⁷ Dushquilli Dios; antsë lë'ë të na muzë shtë duldë perë iurne' na të muzë shtë Dios. Bëzu'bë diaguë të con guëdubinú ldu'u të enseñansë nabë'në të recibir. ¹⁸ Dzë ni bë'në më librar lë'ë të lu pudërë shtë duldë nu bë'në më parë gac të mënë narianaldë nezë za'quë. ¹⁹ Cagní'ihia comparaciuni rë' të parë más nasesë tsasë të. Ziquë más antsë bë'në të intriegu shcuerpë të parë cusë dzabë, hashtë bë'në të cumplir grë duldë naná cuntrë lëy shtë Dios, iurne' gulë bë'në intriegu shcuerpë të parë cusë naná tubldí delantë lu Dios, con fin gac të mënë santu.

²⁰ Iurë lë'ë të todavía bëzu'bë diaguë të duldë, iurní adë nápëdi'i të libertá parë gunë të sirvë Dios. ²¹ ¿Pë provëchë gulú të de ra cusë mal, cusë nabë'në të antsë perë iurne' rtu lu të por duldë ni? Fin shtë duldë ni na galguti parë ra narianaldë tëchi cusë mal ni. ²² Perë iurne' na të libré; ra cusë ni adë rnibë'adi'i lë'ë të, sino quë na të muzë shtë Dios parë gunë të cumplir voluntá

shtë më. Ndë'ë sí, napin provëchë. Primëre napë të vidë sagradë narëuu' ldu'u Dios nu despuësë guëquërdënú të lë'ë më parë siembrë. ²³ Lúniquë pagu narguilli duldë parë ra narunë duldë, na galguti, perë regalë shtë Dios na vidë sin fin por Jesucrito Shláma'a.

7

Comparaciuni shtë nabëtsë'a

¹ Bëchi, lë'ë të narac bë'a lëy shtë Dios, rdë'ë të cuendë lo quë narni'i lëy runë tucarë gunë mieti cumplir hashtë gati mieti. ² Por ejemplë, tubi na'a casadë nali'bi' con tsé'li' por lëy hashtë gati tsé'li' perë iurë gati tse'lë na'a, iurní na na'a librë. Lë'ë lëy shtë galcasadë hia adë rúnëdi'i obligar lë'ëll. ³ En cambi si talë na'a ni guëcá'all stubi nguiu mientras lë'ë tsé'li' nabani, iurní quëhúnëll duldë adulteri; perë si talë tse'lë na'a guti, lë'ë lëy nali'bi na'a con tsé'li', hia nápëdi'in pudërë parë lë'ëll nu si talë ca'a na'a ni stubi nguiu, hia adë nádi'in duldë.

⁴ Zni zac na lë'ë të bëchi la sahia, na të ziquë tubi na'a naguti tsé'li'. Antsë guc të unidë con lëy shtë Moisés, perë iurne' por gac unidë të con Cristo lu cruz, iurne' adë rnibé'adi'i lëy lë'ë të sino rnibë'a Cristo lë'ë të, el quë naguashtë ladi ra tëgulë. Zni guc të parë guëquërdë të tubi manërë santu. ⁵ Antsë iurë guanálda'a tëchi deseo mal naguc shtu'u cuerpë shtë hia'a, cusë nabédé'na'a purquë lëy bë'në prohibëhin; cusë mal ni bësini lë'ë hia'a lu duldë, grë partë shtë shcuérpa'a. Bë'në duldë parë gua'a lë'ë hia'a lu galguti. ⁶ Perë bë'në

Dios parë adë nápëdi'i lëy pudërë subrë lë'ë hia'a. Gútia'a parë lëy nanapë lë'ë hia'a ziquë muzë shtëhin të parë guëdë'na'a sirvë Dios con libertá, lédëdi'i ziquë tubi naná bajo ordë shtë lëy sino tubi manërë cubi según Espíritu Santo.

Duldë nananú la'ni ldua'a

⁷ ¿Pë guëni'i hia'a de ndë'ë, de quë lë'ë lëy na mal? Aquëdi'i. Adë nádi'i lëy cusë mal purquë por lo quë naná escritë la'ni lëy, runguë bë'ahia faltë nanapa. Por ejemplë, sin lëy nunquë adë guëdë'ëdia'a cuendë de quë na duldë iurë rzebi ldua'a pë shtë mënë, purquë naescritë: “Adë sébidi'i ldú'ul pë shtë mënë”. ⁸ Por lo quë narni'i mandamientë, lë'ë duldë bë'në gan; bësëdchinin zihani deseó malla'ni ldua'a. Pues catë nídi'i lëy adë rac bë'adi'i mieti pë na duldë. ⁹ Tubi tiempë más antsë, adë bédë'ëdia'a cuendë pë rni'i lëy; contentë nabania; perë iurë bënguë bë'ahia pë rni'i lëy, guc bë'ahia de quë napa duldë, de quë runë tucarë gatia parë siempërë. ¹⁰ Lëy naná designadë parë guëne'e vidë parë na, bëaquin ziquë tubi sentënci parë gatia. ¹¹ Bësiguë duldë na. Duldë bë'në provëchë të parë guësëdchini mandamientë galguti parë na con resultadë bëna duldë nu nahia ziquë tubi naguti.

¹² Pues grë lëy con mandamientë shtë më na santu; na rahin justë nu za'quë. ¹³ Rna'bë di'dza ¿tubi cusë za'quë bësëdchini galguti parë na? Aquëdi'i, sino duldë bia'a na lu galguti. Bë'në dchi'ni duldë cusë za'quë parë bësëdchinin galguti.

Zni rlua'a lla na duldë, demasiadë mal. Por mandamientë shtë Dios, rac bë'a hia'a blac fier na duldë.

¹⁴ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na santu perë na, nahia mal; quëhuna cumplir deseó mal nananú la'ni ldua'a por duldë naná ziquë lamë shtëna. ¹⁵ Lë'ë duldë naruna, nanëa adë nazá'quëdi'in perë lo quë nadë rac shtú'udia'a, ni quëhuna; lo quë narac shtu'u guna, ni adë rúnëdia'a cumplir. ¹⁶ Zni si talë quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, nahia de acuerdë de quë tubldí na lëy shtë Dios. ¹⁷ Pues adë nádia'a naquëhunë ra cusë mal sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin cusë mal ni. ¹⁸ Rdë'ëhia cuendë de quë la'ni ldua'a nídi'i cusë za'quë. Rac shtua'a guna bien perë adë nápëdia'a fuersë parë guna cumplir. ¹⁹ Adë rúnëdia'a cumplir ra cusë za'quë narac shtua'a guna, sino lë'ë duldë nadë rac shtú'udia'a, ni sí, quëhuna cumplirin. ²⁰ Iurne' si quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, lëdë nádia'a naquëhunin sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin ra cusë mal. ²¹ Zni nahin iurë rac shtua'a guna bien, sulë mal runa. ²² Perë por partë shtë espíritu la'ni ldua'a, nalë rquitë ldua'a con lëy shtë Dios ²³ perë la'ni shcuërpa nanú stubi pudërë naná runë cuntrë cusë za'quë. Nahia ziquë prësi shtë pudërë mal ni nananú la'ni shcuërpa.

²⁴ Prubi de na. ¿Chu guëne'e libertá parë guna gan lu duldë nanua'a na lu galguti? ²⁵ Rdë'ëhia graci lu Dios purquë bë'në më librar na lu pudërë shtë duldë nananú la'ni ldua'a. Bë'në mëhin por Jesucristo, Shláma'a. La'ni ldua'a rac shtú'uhia guna cumplir ra mandamientë shtë Dios, perë

shcuérpa runë cumplir mal deseo narsëdchini duldë.

8

Bendición narsëdchini Espíritu Santo

¹ Pues iurne' adë gúnëdi'i Dios condenar ni tubi naná unidë con Cristo Jesús ² purquë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin por lë'ë më. Bëlá më na de duldë con sentënci naná gatia. ³ Lo quë lëy adë rúnëdi'i gan; nápëdi'in pudërë parë gunë compa'ni lë'ë hia'a të guëdé'na'a cumplir lëy; débil na shcuérpa'a. Perë Dios sí, bëshe'ldë më shini më con cuerpë shtë nguiu; bëdchini Jesús parë guëdchisúhi' duldë; bë'në më condenar duldë nananú la'ni ldu'u mieti. ⁴ Zni bë'në më të parë guëdé'na'a cumplir lo quë narnibë'a lëy. Cagnia'a shcuendë ra nardë'ë sí parë guësë Espíritu Santo lë'ë rai' nu adë rúnëdi'i rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rai'.

⁵ Grëtë' el quë narianaldë tëchi cusë mal, conductë shtë rall na mal; perë el quë narianaldë tëchi cusë shtë Espíritu Santo, runë rall cumplir lo quë narac shtu'u Dios. ⁶ El quë narianaldë tëchi cusë mal, gáti' perë el quë narianaldë ra cusë za'quë shtë Espíritu, nápëll vidë verdaderë nu cuedchí ldú'ull. ⁷ Grë ra narianaldë tëchi deseo mal, na rall enemigu shtë Dios purquë adë nëdi'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Adë ráquëdi'i guëzu'bë diaguë rall shtí'dzi'. ⁸ Por ni ra narunë inriegu mizme lë'ë rall lu duldë, adë rquítëdi'i ldu'u rall Dios.

⁹ Perë lë'ë të adë rianaldëdi'i të tëchi deseo mal la'ni ldu'u të sino rnibë'a Espíritu Santo lë'ë të si

talë verdá quëbezë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Grë ra nanápëdi'i Espíritu shtë Cristo, nádi'i rall shmënë Cristo. ¹⁰ Perë si talë Cristo cuezënúhi' la'ni ldu'u të aunquë shcuerpë të gati por causë duldë, espíritu shtë të napë vidë eternë purquë tubldí na shcuendë të lu Dios. ¹¹ Si talë lë'ë Espíritu nabëcua'ñi Jesús ladi ra tëgulë, cuezënúhi' lë'ë të, mizmë më ni guëne'e vidë parë cuerpë shtë të, cuerpë naná destinadë parë gati. Gunë Dios ni por Espíritu shtë më naquëbezënú të.

¹² Por ni bëchi, lë'ë deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a, adë nápëdi'in ni tubi pudërë ni dereché parë guëdë'na'a cumplir ra cusë ni ¹³ perë si talë tsagla'guë gunë të ra cusë mal, gati të. En cambi si talë por pudërë shtë Espíritu Santo guëdë'ël fin con ra cusë mal narúnël, iurní guëbánil parë siemprë.

¹⁴ Si talë quëgsë Espíritu Santo lë'ël, nal shini Dios. Sulë mënë ni na legítimë shini më. ¹⁵ Lë'ë Espíritu nabë'në të recibir, nádi'i' Espíritu shtë galërzac zi parë rdzëbë të lúhi' stubi, sino bë'në të recibir Espíritu narunë parë gac të shini Dios nu por Espíritu ni rná'ba'a lúhi': “Nal Dios, Shtadë na'a”. ¹⁶ Mizmë Espíritu ni na testigu juntë lo quë narni'i ldu'u hia'a de quë na hia'a shini Dios. ¹⁷ Na hia'a shini Dios nu quëhunë më tratë lë'ë hia'a ziquë shini më; juntë con Cristo nadápa'a dereché guëca'a hia'a lo quë nanapë më. Si talë rzac zi hia'a juntë con Cristo, también guëdápa'a partë con lë'ë më iurë gunë Dios honrar shíni'.

¹⁸ Parë na grëtë' galërzac zi shtë tiempë ne', adë rúnëdi'in comparar con cusë za'quë nu hunurë naguëdápa'a despuësë, ¹⁹ purquë grë lo quë nabëntsa'u Dios, quëbezin con llëru'bë deseo

parë iurë gunë Dios honrar grë ra shini më. ²⁰ Grë cusë napë quë tsalú, lëdëdi'i por prupi voluntá shtënin sino por voluntá shtë Dios naná bëntsa'u grétë' cusë. Perë bëntsa'u më ra cusë ni con segurë de quë gac cambin ²¹ purquë lo quë nabëntsa'u më, gunë më librar tē parë adë tsalúdi'in; adë rú'dzëdi'in, sino gapin partë juntë con ra shini më iurë gunë më librar lë'ë rai'. ²² Rdë'ë hia'a cuendë guëdubi cusë nabëntsa'u më riá ldu'in nu ru'nin ziquë tubi na'a nanapë dulurë shtë nagalë shíni'. Zni na guë'dchiliu hashtë nedzë. ²³ Lëdë niá'asëdi'i ra cusë nabëntsa'u Dios riá ldu'u hashtë gac cumplir tiempë, sino nu lë'ë hia'a, aunquë nadápa'a Espíritu cumë sēni de lo quë guëdë'na'a recibir despuësë, riá ldu'u hia'a demasiadë; dzuléza'a nia'a ca iurë guëca'a më lë'ë hia'a nu gac cambi shcuérpa'a parë adë gátidi'ia'a stubi jamás. ²⁴ Gúca'a salvar con esperansë tubi dzë gunë më cambi shcuérpa'a, perë todavía rnádi'i hia'a lo quë narbéza'a. Lo quë rna hia'a rquí'nidi'i dzuléza'ahin ²⁵ perë si talë dzuléza'a lo quë nadë chu rnádi'i, iurní con pacënci dzuléza'a.

²⁶ Nadápa'a esperansë; nu Espíritu Santo quëhúni' compaňi lë'ë hia'a catë adë ráquëdi'i hia'a. Pues adë rac bë'adi'i hia'a lla guená'ba'a lu Dios, perë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a. Quëhúni' ruëguë lu më con bë nadë gúnëdi'i gan shtí'dza'a guëni'i pë runë cuntienë. ²⁷ Nu Dios el quë nanë grë shgába'a, riasé më grë di'dzë shtë Espíritu Santo purquë lë'ë Espíritu canihúni' ruëguë de acuerdë con voluntá shtë Dios. Quëhunë më ruëguë lu Dios por grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më.

Na hia'a más quë narunë gan

²⁸ Nanë hia'a grë cusë quëac parë bien shtë ra mënë narac shtu'u më de verdá, ra nagulë Dios según voluntá shtë më, ²⁹ purquë grëtë' nabënguë bë'a Dios dizdë antsë, bë'në më destinar lë'ë rai' tē parë gac rai' ziquë shini më nabërlulé Jesús parë gac Jesús el quë nagonë recibir más hunurë entre grë ra sáhi'. ³⁰ Grë ra nagulë Dios, guc destinar rai'; ni guna'bë më lë'ë rai'. Ra mënë naná guna'bë më, bë'në më tē gac tubldí shcuendë rai' lu më. Na rai' justë; bë'në më parë guëquërdënú mënë ni Jesucristo lu gube'e.

³¹ ¿Pë más guëni'i hia'a? ¿Si Dios nanú favurë de lë'ë hia'a, chull gunë gan lu hia'a? ³² Dios voluntariamente bë'ni' intriegu prupi shini më parë gáti' shlugára'a. Bë'në më intriegu shini më lu galguti tē gac salvára'a. ¿Lallë gunë më negar guëdë'ë më los de más cusë za'quë? hia quë cuezënú shini më lë'ë hia'a. ³³ ¿Chull guëdchí'bë demandë lu Dios cuntrë ra nagulë më? Ni túbidi'i; Dios quëhunë tubldí shcuénda'a lu më. ³⁴ ¿Chull gunë condenar lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Cristo gúti' nu zac guashtë më ladi ra tēgulë nu quëbezë më lugar shtë pudërë juntë con Dios nu quëhunë më ruëguë por lë'ë hia'a. ³⁵ ¿Chull gunë gan parë guëdchisú amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Masiá rzunaldë mënë lë'ë hia'a; si talë rguini mënë lë'ë hia'a, u si nanú problemë u galërzac zi; masiá runë faltë naguëdáuha'a u runë faltë shába'a; si talë zuga'a hia'a lu peligrë, ni tubi cusë gúnëdi'i gan guëdchisú amor shtë Cristo de lë'ë hia'a. ³⁶ Sagradas Escrituras rni'i:

Nadzú hia'a nu na hia'a dispuestë gátia'a grë ra dzë purquë na hia'a shmënë më.

Quëhunë mënë tratë lë'ë hia'a cumë tubi lli'li lu ra narguini lë'ë ma.

³⁷ Perë entrë grë cusë rë', na hia'a mënë narunë gan lu grë cusë mal por Jesucristo el quë narac shtu'u lë'ë hia'a. ³⁸ Znít'i, napa segurë de quë ni tubi cusë guëguquë lë'ë hia'a de Dios, el quë narac shtu'u lë'ë hia'a; ni por galguti, ni por tubi nanabani iurne', nilë por ra ianglë, nilë por grë ra narnibë'a lu gube'e, ni por lo quë naguër guëdchini nu nilë por nananú iurne' ³⁹ nilë lo quë naná guia'a, ni por lo quë nananú guetë, ni por stubi clasë pudërë nananú la'ni guë'dchiliu, gáquëdi'i guëguquë lë'ë hia'a lu amor shtë Dios, amor nabëlua'a më lu hia'a por Cristo Jesús Shláma'a.

9

Gulë Dios ra mënë israelitë

¹ Cagnia'a verdá cumë shmënë Cristo nanahia; quëbezënú Espíritu Santo na, nu mizmë shgaba quëhunë testificar ruadi'dza verdá. ² Nalë nahia tristë nu riá ldua'a; se intiende quëhuna sufrir la'ni ldua'a por sahia, ra më israelitë. ³ Nahia dispuestë gunë më condenar na si talë por ni gac salvar ra sahia, ra mënë naná më ladza. ⁴ Lë'ë rai' na rai' më israelitë; gudili Dios lë'ë rai' të gac rai' shini më. Bëlua'alú llni lu rai', llni naze'dë de Dios. Ra conveñi nu promësë nu lëy shtë Dios, bë'në rai' recibir. Bë'në rai' recibir ordë lla rac shtu'u Dios gunë rai' adorar Dios la'ni iádu'u. ⁵ Lë'ë rai' na llëbni shtadë guëlú hia'a nu de lë'ë rai', según nardchini mënë lu guë'dchiliu, gulë Cristo el quë

nagulé Dios parë guëñibë'ai'. Jesucristo na Dios nu runë tucarë grë mieti gunë rall alabar lë'i'. Benditë na më parë siemprë. Amén.

⁶ Quëgní'idia'a de quë adë bë'nëdi'i Dios cumplir shti'dzi', sino todavía napë shti'dzë më valurë parë ra mënë purquë nanú mënë nanádi'i llëbni Israel, perë gudili Dios lë'ë rai'; na rai' shmënë më.

⁷ Gudíli'i Dios grë ra llëbni Abraham parë gac rai' legitimë shini Abraham sino rni'i më lu Abraham: "Por shínil Isaac, gápël llëbni naná ra nagudilia".

⁸ Grë ndë'ë runë cuntienë ni tubi na shini Dios sulë purquë gúlëll më israelitë, sino ra shini Dios na el quë narialdí ldu'u promësë shtë Dios. Mënë ni na de verdá llëbni Abraham. ⁹ Pues lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham rni'i: "Stubi izë ziquë tiempë ne' guëabría nu Sara gápi' tubi shíni'".

¹⁰ Más de ni nanú ejemplë shtë Isaac, shtadë guelú hia'a. Guërupë shini Rebeca na rai' shini tubsë nguiu, Isaac. ¹¹⁻¹³ Ra shini Isaac nu Rebeca todavía lá'adi'i gálëdi'i rai', ni tubi mal bë'nëdi'i rai', perë guni'i Dios lu Rebeca: "Shínil naguëlú galë, gáquëll muzë parë shínil naguëdchini despuësë". Ni na de acuerdë lo quë Sagradas Escrituras rni'i: "Guc shtua'a Jacob perë guná zá'quëdia'a lu Esaú". Zni bëlua'a clarë Dios napë më derechë gulë më lo quë narni'i ldu'u më. El quë narac shtu'u më, rna'bë më; nídi'i importë pë cusë quëhunë rall.

¹⁴ ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë adë nazá'quëdi'i Dios? Aquëdi'i. ¹⁵ Mizmë Dios guni'i lu Moisés: "Guna favurë parë el quë narac shtua'a; guëga'a ldua'a el quë narac shtua'a". ¹⁶ Zni nahin, lë'ë favurë shtë Dios, zë'dëdi'in lu mënë purquë rac

shtu'u mënë, nilë por lo quë naquëhunë rall sino por voluntá shtë më, el quë narga'a ldu'i mënë. ¹⁷ Nanú stubi ejemplë; la'ni Sagradas Escrituras rni'i shcuendë rëy shtë Egipto. Rni'in: “Bëzúa lë'ël ziquë rëy shtë Egipto parë guená mënë pudërë shtëna por mudë naruna tratë lë'ël të guini mënë narëta' lu guë'dchiliu, blac llëru'bë na pudërë shtëna”. ¹⁸ Zni zac guëni'i hia'a napë më pacënci parë el quë narac shtu'u më, nu zac runë më të gac naguëdchi ldu'u mënë según voluntá shtë më.

¹⁹ Perë guëni'il lua: “Si talë zni nahin ¿pëzielú rdchi'bë Dios demandë cuntrë nguiu? ¿Chull rzu-tipë lu voluntá shtë Dios?” ²⁰ Perë rnia'a lul, ¿chu nal të parë rchupë dí'dzël con Dios? Nídi'i mudë gue'su guëni'i lu mënë naruntsa'u gue'su: “¿Pëzielú bëntsá'ul na zndë'ë?” ²¹ Na Pablo rnia'a lu të, el quë naruntsa'u gue'su, nápëll dereché guntsá'ull cualquier cusë narni'i ldú'ull. Con mizmë benë shtë gue'su guntsá'ull tubi gue'su chulë nu especial, nu con mismë benë gactsa'u tubi cusë nadë rluá'adi'i chulë.

²² ¿Pë rni'i ldú'ul? Aunquë más antsë guc shtu'u guëlua'a Dios pudërë shtë më cuntrë ra mënë nabë'në mal, bia'a ldu'u më mal mudë shtë nguiu ni; pacënci guc më con ra narunë tucarë cashtigu eternë. ²³ Nu guc shtu'u guëlua'a më ra favurë ru'bë nu bendición parë lë'ë hia'a. Bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; bë'ni' preparar lë'ë hia'a dizdë más antsë parë guëquërdënú hia'a lë'ë më. ²⁴ Parë ni gulë më lë'ë hia'a, mënë israelitë nu ra nanádi'i më israelitë. ²⁵ Ziquë rni'i la'ni librë nabëquë'ë Oseas: Ra nanádi'i shmëna, gululëhia lë'ë rai' shmëna.

Lë'ë ra nadë rac shtú'udia'a antsë, ni gululëhia mënë narac shtua'a.

²⁶ Mizmë lugar catë antsë guni'i Dios: “Nádi'i të shmëna”, ndë guëni'i mënë: “Na të shini Dios nanabani”.

²⁷ Nu Isaías guni'i shcuendë naciuni Israel: “Aunquë nilë llëbni shtë tégulë Israel na cantidá mënë ziquë iu'lli shtë nisëdu'u, nadë más bëldasë rall gac salvar ²⁸ purquë gunë më cumplir shti'dzi' hashtë tsalú sentënci cuntrë ra narëta' lu guë'dchiliu”.

²⁹ Gaquin ziquë mizmë Isaías guni'i antsë:

Dadë shtë ra ianglë, si talë adë bë'nëdi'i më per-dunë bëldá shtadë guëlu' hia'a të gátidi'i rai', pues iurne' na hia'a ziquë ra mënë naguquërelde guë'dchi Sodoma nu Gomorra.

Ra mënë israelitë nu diza'quë shtë më

³⁰ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë? ¿Pëllë guëni'i hia'a de quë ra nanádi'i më israelitë, ra nadë rac shtú'udi'i gunë rall cumplir lëy shtë Dios, hia nasalvar rall; tubldí na shcuendë rall lu Dios purquë gualdí ldu'u rall shti'dzë më ³¹ perë ra mënë israelitë narianaldë tëchi lëy shtë më, bë'nëdi'i rall gan gac rall më za'quë lu Dios?

³² ¿Pëzielú? purquë ra më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios parë gac salvar rall sino gualdí ldu'u rall mizmë lë'ë rall, u sea ra obrë za'quë nabë'në rall gualdí ldu'u rall. Zni gulaguë rall ziquë tubi narrelde guëc guë'ë. ³³ Ziquë naescritë la'ni shti'dzë Dios:

Guná, na rdchi'ba tubi nguiu naná ziquë tubi guë'ë catë rrelde mënë guëquin.

Na më ziquë guë'ë narunë storbë.

El quë narialdí ldu'i shti'dzë më, ni nunquë guëní'till shnézi'.

10

¹ Bëchi, lo quë narac shtua'a con guëdubinú ldua'a, lo quë narna'ba lu Dios, gac salvar ra mënë israelitë. ² Nahia testigu de quë zianaldë rai' lëy shtë Dios con llëru'bë devociuni perë adë riasëdi'i rall; nápëdi'i rall llni shtë Dios. ³ Adë guënëdi'i rall manërë runë Dios parë gac tubldí shcuendë nguui lu më; más bien gac shtu'u rall por gunë cumplir lëy, gac rall më za'quë lu Dios. Adë nëdi'i rall gunë rall recibir salvaciuni cumë favurë nabë'në më por grë mieti. ⁴ Pues parë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë rianáldëdi'i rall tëchi lëy parë gac tubldí shcuendë rall lu më. Rac bë'a rall sulamëntë por Cristo napë nguui tratë con Dios.

⁵ Nu Moisés bëquë'ëi' gac tubldí shcuendë nguui lu Dios si talë gunë nguui cumplir lëy; guni'i Moisés: “El quë nangunë cumplir grë puntë shtë lëy, guëquitë ldu'i parë siembrë”. ⁶ Perë manërë parë gac tubldí shcuendë nguui lu Dios por fe na zndë'ë; lëdë nagánëdi'in. Adë rúnëdi'il llgabë napë quë tsépil lu gube'e parë tsagllí'il Cristo parë gac salvárë! ⁷ nu adë rúnëdi'il llgabë napë quë guiëtël catë nanú ra tëgulë parë tsagllí'il Cristo de ndë. Aquëdi'i. ⁸ ¿Pëllë rni'i lëy? Rni'in: “Bëdchini di'dzë parë lë'ël; hia ruadí'dzël di'dzë ni lu mënë; cabezin la'ni ldú'ul”. Pues mizmë diza'quë rë' naquëdë'në na'a predicar, rni'i de quë napë quë tsaldí ldu'u mënë shti'dzë Jesús. ⁹ Ruadí'dzë na'a de quë si talë rní'il Jesús na Dadë nanapë derechë parë guë nibë'ai' lë'ël nu si talë rialdí ldú'ul de verdá

de quë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë, zac salvárël. ¹⁰ Napë quë tsaldí ldu'ul shti'dzë më parë gac tubldí shcuëndël lu Dios; con rua'l quëhúnël testificar rialdí ldu'ul Dios; por ni nasalvárël.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: “Ni tubi chu nari-aldí ldu'i shti'dzë Dios, adë guëtúdi'i lull”. ¹² Nídi'i diferenci entrë ra më israelitë nu con ra nanádi'i më israelitë, pues mizmë Dadë Jesús na Dadë shtë grë mënë nu rne'e më sin medidë ca'a grë ra narialdí ldu'i lë'ë më. ¹³ Zni na, grë ra narna'bë Dadë Jesús parë gúni' perdunë lé'ëll, gac salvárëll. ¹⁴ Perë ¿llallë guëna'bë rall lë'ë më si talë adë rialdídi'i ldu'u rall lë'ë më? ¿Lallë tsaldí ldu'u rall lë'ë më si talë chu nádi'i naruadi'dzë lu rall diza'quë shtë më? ¿Lallë guini rall? nu adë chu nádi'i nanua'a shti'dzë më parë lë'ë rall. ¹⁵ ¿Lallë tsagni'i mënë diza'quë si talë adë chu nádi'i el quë nabëshe'ldë lë'ë nguui ni? Ziquë rni'i Sagradas Escrituras: “Blac nasa'a iurë guëdchini ra naruadi'dzë diza'quë nu nutici narsëquitë ldu'u mënë”.

¹⁶ Perë lëdë grëdi'i mënë runë rall cuendë diza'quë, ziquë bëquë'ë Isaías: “Dadë ¿chull gualdí ldu'u di'dzë nabiadi'dzë na'a lu rall?” ¹⁷ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rialdí ldu'u mënë iurë ruadi'dzë tubi më diza'quë lu rall. Diza'quë ni na mizmë shti'dzë Jesucristo.

¹⁸ Perë rna'bë di'dza lu të ¿pë adë bínidi'i rall lo quë nacagni'i Dios lu mënë? Clarë quë sí; bini rall grëtë' di'dzë ni. Sagradas Escrituras rni'i:

Biadi'dzë Dios shtí'dzi' guëdubi nezë shtë guë'dchiliu.

Shti'dzë më bërë'tsë hashtë catë rialú guë'dchiliu.

19 Guëabrí guëna'bë di'dza: ¿pë na posiblë adë guc bë'adi'i mënë israelitë shti'dzë më? Pues primërë puntë, Moisés bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i: Guna parë guëzebi ldu'u të lu tubi naciuni nanadë ranguë bë'adi'i na.

Guna tratë lë'ë rall të guëldënú të lë'ë rall, mënë nanëdi'i tsasë rall shti'dza.

20 Segundë puntë, Isaías gupë valurë nu bëquë'ëi': Ra nagudíidi'i na, bëdia'guëlu'ú rall na.

Guëlua'aluhia lu ra nadë guná'bëdi'i por na.

21 Perë en cuantë shcuendë mënë israelitë rni'i Isaías: “Guëdubi tiempë bëldí guiahia parë guna recibir mënë nanëdi'i guëquë diaguë shti'dza, mënë narni'i cuntrë voluntá shtëna”.

11

Mënë israelitë naná salvar

1 Iurne' quëгна'bë di'dza: ¿pë na posiblë bëquë guia'a më parë siempërë ra mënë israelitë? Aquëdi'i; pues mizmë na nahia më israelitë; nahia llëbni Abraham; Benjamín na shtadë guëluhia.

2 Dizdë más antsë Dios gulë më ra mënë israelitë; adë bëquë guia'a Dios lë'ë rall. ¿Pë riasëdi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras la'ni histori nabë'në Elías? Bëdchi'bë Elías galquiá cuntrë mënë israelitë; guní'i' lu Dios: ³ “Dadë, ra mënë gudini rall ra nabiadi'dzë shti'dzël nu bëzalú rall bëcu'guë shtënël. Sulë na nahia muzë shtënël nanabani. Nu rac shtu'u rall quini rall na.” ⁴ Perë Dios bëquebi lu Elías: “Na gulëhia mënë; napa gadchi mili nguiu nadë bëzullíbi'di'i delantë lu dzanë Baal”. ⁵ Rnia'a lu të, mizmë iurne' ziquë tiempë dzë ni, Dios napë tubi tantë mënë israelitë nagulë më ziquë

favurë shtë më të gac rai' shini më. ⁶ Si talë na rai' shini më por tubi favurë, iurní nádí'in por lo quë naquëhunë rai' purquë iurní favurë nídi'i favurë sino salvaciuni na ziquë rallë narunë tucarë por lo quë nabë'në rall. Bë'në më favurë ni sulë por galërğa'a ldu'i'.

⁷ ¿Pë guëní'ia'a? Casi grë mënë israelitë adë bëdzélëdi'i rall manërë parë gac salvar rall, parë bëldá rall nagulë Dios, bë'në rai' recibir favurë shtë më. Los de más më israelitë guc naguëdchi ldu'u rall, bë'në Dios. ⁸ Zni rni'i Sagradas Escrituras: “Bësa'në Dios lë'ë rall lu nacahi të adë tsasëdi'i rall; adë rnádi'i rall con slu rall; adë rínidi'i rall con diaguë rall, bë'në Dios. Zni na rall hashtë iurne'.” ⁹ Nu zac rni'i David:

Grë cusë za'quë nanapë mënë ni, guëabrí ziquë trampë catë ldaguë rall.

Vidë chulë shtë rall guëabrí guëc rall cumë cash-tigu.

¹⁰ Nu slu rall guëcahi të parë guënëdi'i rall verdá. Nu galriá ldu'u shtë rall gac ziquë tubi bultë në'ë.

Salvaciuni shtë ra nanádi'i më israelitë

¹¹ Iurne' rna'bë dí'dza: ¿pë na ra mënë israelitë ziquë tubi mënë narreldë lu guë'ë nu gúnëdi'ill gan jamás tsashtëll stubi? Aquëdi'i, sino iurë bëquë guia'a më israelitë salvaciuni, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios parë gac salvar rall të parë guëná mënë israelitë nu guëzebi ldu'u rall lu mënë ni; iurní tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. ¹² Guënia'a lu të stubi cusë, si talë iurë bëquë guia'a mënë israelitë salvaciuni shtë Dios, iurní bëdchini bendición parë los de más mënë, blac llëru'bë bendición guëdchini iurë guëabrí ldu'u

rall lu Dios. Si talë ra më nanádi'i më israelitë, napë rall favurë shtë Dios purquë ra mënë israelitë bëniti rall shnezë Dios, blac cusë za'quë guëdchini lu guë'dchiliu iurë tsaldí ldu'u mënë israelitë shti'dzë Dios.

¹³ Perë napa tubi di'dzë parë lë'ë të nanádi'i më israelitë. Bëshe'ldë Dios na; nahia poshtë shtë më. Nahin tubi hunurë parë na. ¹⁴ Quëhuna shchi'ni më con guëdubinú ldua'a të ra sahia mënë israelitë, iurë guëná rall lë'ë të, gac shtu'u rall gac salvar rall. ¹⁵ Pues si talë iurë bëquë guia'a Dios lë'ë rall, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios, ¿llallë gac iurë ra mënë israelitë guëabrí ldu'u rall shnezë Dios stubi? Gaquin ziquë iurë tsashtë tëgulë ladi ra tëgulë. ¹⁶ Iurne' guënia'a shcuendë Abraham nu naciuni Israel. Si talë tubi mustrë shtë nacubë na santu, grë nacubë na santu. Si slu'chi hiaguë na santu, también ra llicu hiaguë na santu.

¹⁷ Bëldá ra mënë israelitë na rall ziquë llicu hiaguë olivo guishi; bëriuguë rahin perë lë'ë të guc injertar lu tronquë shlugar ra mënë ni, nu napë të partë con vidë shtë hiaguë verdaderë con ra naná shmënë Dios. ¹⁸ Adë runë nadchínidi'i të; adë chu guëní'idi'i na të mejurë quë los de más llicu hiaguë. Si talë runë nadchini të, gulë bësëagná ldu'u të de quë napë të vidë sin fin sulë purquë unidë na të con tronquë shtë hiaguë. Lë'ë tronquë rne'e vidë parë lë'ë të; lëdë lë'ëdi'i të rdë'ë të vidë parë hiaguë ni.

¹⁹ Perë tal vez guëní'il lua: “Perë llicu hiaguë riuguin të parë guc injertara; guca injertë lu tronquë shtë hiaguë”. ²⁰ Rnia'a lu të; bëdchisú Dios ra mënë israelitë purquë adë gualdídi'i ldu'u rall

shti'dzë Dios, perë lë'ël nápël vidë sin fin sulë purquë rialdí ldu'ul shti'dzë më. Zni nahin; adë runë nadchínidi'il sino gupë cuidadë ²¹ purquë si talë adë bënëdi'i Dios perdunë ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë legítimë, tampusquë gúnëdi'i më perdunë lë'ël si adë rialdídi'i ldu'ul de verdá. ²² Gulë guná, blac llëru'bë na amor shtë Dios, perë runë më cashtigu. Ra naná ziquë llicu hiaguë nabëriuguë bënë më cashtigu demasiadë, perë parë lë'ël gunë më bien si talë tsagla'guë gáquël unidë con lë'ë më; no sea quë zac lë'ël gáquël ziquë llicu hiaguë nabëriuguë. ²³ Más de ni, si talë ra mënë israelitë nanádi'i unidë con Cristo iurne', si talë guëabrí ldu'u rall lu shnezë Dios, gapë rall vidë sin fin; gac rall ziquë llicu hiaguë naguc injertë lu tronquë stubi. Nápë më pudërë parë gunë mëhin. ²⁴ Perë lë'ël nal ziquë llicu hiaguë olivo guishi; nádi'il më israelitë perë bëriúguël parë gáquël injertadë con verdadërë hiaguë olivo. Ni na contrari lo quë narunë mieti; adë gáquëdi'i unir tubi llicu hiaguë guishi lu tubi tronquë za'quë. Zni nahin con ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë verdadërë. Blac sencigi nahin gunë më injertë ra mënë ni lu tronquë shtë hiaguë stubi vësë.

Ra mënë israelitë gac salvar rall

²⁵ Bëchi, quëgnia'a comparaciuni purquë rac shtua'a gac bë'a tē tubi secretë nabëlua'a Dios ne'. Antsë guasëdi'i hiá'ahin. Perë adë rúnëdi'i tē llgabë na tē mejurë quë los de más sa' tē. Bëldá ra më israelitë na rai' ziquë ciegu; naguëdchi ldu'u rai' hashtë gac cumplir zihani mënë nanádi'i më

israelitë gac salvar. ²⁶ Iurë nasalvar ra mënë ni, iurní grë mënë israelitë gac salvar rall; Sagradas Escrituras rni'i:

El què nangunë librar, zé'di' de Sión.

Guëdchisúhi' duldë shtë llëbni Jacob.

²⁷ Ndë'ë na tubi promësë nardë'a con lë'ë rai' iurë guëdchisúa duldë shtë rall.

²⁸ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë parë ra nabë'në recibir diza'quë? Pues ra më israelitë na rall enemigu shtë Dios iurne' parë gunë të recibir bendición shtë më. Perë gulë më lë'ë rall; bënë l dai' më lë'ë rall purquë na rall shini shmënë Dios naguquërdë guahietë. ²⁹ Rna'bë më mënë; rzëlaa'dchi më bendición cua'a mënë; nunquë gunë më cambi galërní'i ldu'u më. ³⁰ Más antsë adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë më perë iurne' sí, bënë të recibir galërğa'a ldu'u më. Guquin purquë ra mënë israelitë nēdi'i tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. ³¹ Aunquë iurne' lë'ë rall adë rzu'bë diáguēdi'i rall shti'dzë më, guëdchini tubi dzë guëga'a ldu'u Dios lë'ë rall stubi nu gac salvar rall. Gunë rall recibir galërğa'a ldu'u më stubi juntë con lë'ë të. ³² Pues parë Dios grëtë' mënë na rall ziquë ra prësi la'ni lachigui'bë. Grëtë' mënë adë bënë'nēdi'i cumplir mandadë shtë më të parë guëga'a ldu'u më grë mieti.

³³ Blac llëru'bë na shgabë më. Riasë më grëtë' ra cusë. Adë chu gúnēdi'i gan gac bē'all por completë shgabë më. Adë chu ráquēdi'i gac bē'all manërë naquëhunēnú më con lë'ë hia'a. ³⁴ “¿Chull tsasë llgabë nanapë Dadë Dios? u ¿chull bēdē'ë cunseju parë lë'ë më? ³⁵ ¿Chu bēdē'ë nacua'a më të parë guëabrí quilli më lë'ëll ziquë pagu?” ³⁶ Purquë

por lë'ë më rni'bi grëtë' cusë. Bëcuc' shtë më grëtë' cusë; bënts'a'u më grëtë' cusë parë gunë më recibir hunurë nu graci shtë mënë. Runë tucarë grëtë' mënë guëdë'ë rall labansë parë lë'ë më hashtë nídi'i fin. Amén.

12

Rac shtu'u Dios guëquërdá'a sulë parë lë'ë më

¹ Znít'i' bëcha, quëhuna ruëguë lu të gunë të in-triegu mizmë lë'ë të parë Dios purquë bëga'a ldu'u më lë'ë të. Gulë bë'në presentar mizmë lë'ël ziquë ofrendë parë lë'ë më. Gulë gac të mënë santu, mënë narëuu' ldu'u Dios. Ni runë tucarë gunë të purquë riasë të, nu znì gunë të alabar lë'ë më.

² Adë chu guëquërdëdi'i ziquë los de más mënë shtë guë'dchiliu, sino gulë gac mënë nacubi por cambi nananú la'ni ldu'u të. Zni másru'u gac bë'a të naná voluntá shtë Dios; quiere decir, guadë naná cusë za'quë nu guadë narquitë ldu'u më nu lo quë naná tubldí delantë lu më.

³ De acuerdë con favurë nabë'në më, gulë më na ziquë poshtë shtëhi', rnia'a lu të adë chu gúnëdi'i llgabë nall më ru'bë lu sa'll. Mejurë gulë bë'në llgabë lo quë naná verdá nu tubldí de acuerdë con fe nabëzëlaa'chi Dios parë lë'ël. ⁴ Ziquë cuerpë shtë nguii naná zihani partë perë tubsë cuerpë, ⁵ znì zac lë'ë hia'a, cantidá na hia'a perë na hia'a tubsë cuerpë naná unidë con Jesucristo, nu lë'ë hia'a unidë na hia'a, cadë nguii con grë sa' nguii.

⁶ Cadë túbia'a nadápa'a don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según favurë nabë'në Dios. Llni nu fuersë narne'e Dios adë nádi'in igual parë cadë túbia'a, perë runë tucarë guëdë'në dchí'nia'a

llni nadápa'a. Si talë por pudërë shtë Dios ráquël guëní'il shti'dzë më, guni'i shti'dzë më de acuerdë con ldai' shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më. ⁷ Si talë ráquël rúnël sirvë lu sa'l, pues bë'në sirvë lu rai' con guëdubinú ldú'ul. Si talë ráquël guëluá'al shti'dzë më con pudërë shtë më, pues runë tucarë guëluá'al con guëdubinú ldú'ul. ⁸ Si talë ráquël guëdë'ël cunseju sa'l, bë'nin con guëdubinú ldú'ul. El quë nardë'ë parë shchi'ni Dios, pues guëdë'ëll sin quë cuëzi' gúnëll recibir premi. El quë narac guëribë'a, pues tsagla'guë guëribë'all con cuidadë. El quë narga'a ldu'u sa'll, guëga'a ldú'ull con lëgrë.

Lo quë narunë tucarë gunë ra narialdí ldu'i diza'quë

⁹ Gulë guc shtu'u de verdá grë mënë. Gulë guná tushë ra cusë mal perë gulë tsagla'guë ra cusë za'quë. ¹⁰ Gulë guc shtu'u con llëru'bë cariñi grë sa' të. Gulë bë'në honrar sa'l; gulë bë'në rëspëti lu sa'l.

¹¹ Adë gac nabëchidi'il; gulë bë'në sirvë Dadë Jesús guëdubi tiempë.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të con esperansë nanápël; gulë gac mënë pacënci iurë rzunaldë mënë lë'ël; adë cuëzëdi'i të sino gulë guna'bë lu Dios guëdubi tiempë.

¹³ Gulë bë'në compañi ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesús con nicidá shtë rai'. Gulë bë'në recibir bien grë naze'dë visitë lídchil.

¹⁴ Si talë tubi mënë rguell guëquël, guna'bë lu Dios parë guëdë'ë më bendición parë nguiu ni. Adë rúnëdi'il igualadë con lë'ëll.

15 Gulë cue nalëgrë con ra naquëreldë nalëgrë nu gulë bëga'a ldu'u të con ra naru'në lu galëriá ldu'u.

16 Súdi'i ni tubi dishi'bi entrë lë'ë të. Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l, sino gulë gac amigu shtë ra mënë nanádi'i më ru'bë lu gué'dchiliu.

17 Adë riabrídi'i gúnël cusë mal parë el quë narunë cuntrë lë'ël. Gulë guni'i ldu'u gunë të bien delantë lu grë sa' të. 18 Gulë guquëreldë sin dishi'bi con grë mieti. 19 Adë rúnëdi'il vengar sino bëtë'ë sí gunë Dios cashtigu purquë Sagradas Escrituras rni'i: “Runë tucarë guna vengar; na guëguállahin, rni'i Dadë”. 20 Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Si talë enemigu shtë'nël rldia'në, bëtë'ë nagáuhi'. Si talë rbídchi', bëtë'ë nagúhi' purquë si talë gúnël zni, iurní guëá shnill por galështú.” 21 Adë rdé'ëdi'il sí gunë duldë gan lul, sino lë'ël bënë gan lu mal con lo quë naná za'quë.

13

1 Runë tucarë grëtë' mënë gunë rall rëspëti ra gubernë nu autoridá purquë grë ra autoridá na por voluntá shtë Dios. Ra autoridá zúbëga'a rai por permisi shtë Dios. 2 Grë ra narzutipë lu shti'dzë gubernë rúnëll cuntrë lo quë nabë'në Dios punërë. El quë narzutipë lu shti'dzë gubernë rsëdchínill cashtigu parë mizme lë'ëll. 3 Grë ra narnibë'a nananú gué'dchiliu, adë rtsëbëdi'i rall ra mënë naquëhunë cusë za'quë sino quë rtsëbë rall ra naquëhunë mal. ¿Gu rac shtú'ul guëbánil sin quë rdzëbëdi'il lu autoridá? pues gulë cue cusë za'quë; hia iurní guëá'nël ziquë ra më za'quë lu ra gubernë. 4 Pues lë'ë ra autoridá na rall el quë nabë'në Dios punërë parë bien shtë të, perë

si talë lë'el quëhúnël mal, iurní sí, guëdzëbël lu autoridá purquë bë'në më punërë lë'ë rall parë gunë rall cashtigu tubldí grëtë' el quë naquëhunë mal. ⁵ Por ni rqui'ni gunë të rëspëti ra autoridá, lëdë niá'asëdi'i parë zé'dëdi'i cashtigu guëquël sino también purquë la'ni ldú'ul nanël zni naza'quin. ⁶ Por rsunë rë', gulë quilli ra impuestë nacagna'bë gobiernë purquë na rall por voluntá shtë Dios. Bë'në më punërë lë'ë rall parë dchi'ni ni.

⁷ Gulë bëtë'ë lo quë narunë tucarë parë cadë tubi sa'l. El quë naze'bi contribución, gulë quilli contribución. Grë ra naze'bi impuestë, gulë quilli impuestë. El quë narunë tucarë rëspëti, gulë bë'në rëspëti lë'i' nu el quë narunë tucarë hunurë, gulë bë'në honrar lë'i'. ⁸ Adë rzé'bidi'i të ni tubi lu sa' të sino gulë quilli lo quë narzé'bil lu sa'l. Gulë guc shtu'u sa'l purquë el quë narac shtu'u sa'll de verdá, bë'nëll cumplir lo quë nacagnibë'a lëy shtë Dios. ⁹ Ra mandamientë rni'i: “Adë rúnëdi'il duldë adulteri. Adë rguínidi'il sa'l. Adë rbaa'nëdi'i të. Adë ruadi'dzë bishidi'il lu sa'l. Adë rzé'bidi'i ldú'ul pë shtë mënë.” Grë ndë'ë con los de más mandamientë shtë Dios, gúnël cumplir si talë gúnël lo quë narni'i shti'dzë më: “Gulë guc shtu'u grë sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”. ¹⁰ El quë naná rac shtu'u sáhi', adë quëhúnëdi'ill mal cuntrë bëchi sa' ni; por ni el quë narac shtu'u sa'll de verdá, canihúnëll cumplir lëy shtë Dios.

¹¹ Más de ni, gulë bëtë'ë cuendë tiempë nabánia'a. Hia bëga'a iurë; gáca'a ziquë el quë nagubani lu mbëca'ldë purquë dzë naguëdchini Dadë Jesús stubi, más guëlladchi zuga'ain parë iurne' quë iurë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a

diza'quë. ¹² Na ziquë gue'lë ze'dë grëgue'lë; hia lë'ë gue'lë ziagdzaguë. Lë'ë dzë ze'dë bi'guë. Por ni rqui'ni guësá'na'a grë cusë mal narunë mieti lu nacahi. Ziquë suldadë nanacu shabë suldadë, cha zuga'a hia'a con llni shtë Dios parë tíldia'a cuntrë mal. ¹³ Ziaglá'ga'a lu shnéza'a sin ni tubi duldë, ziquë narunë tucarë narzë rdzë. Adë chu gáquëdi'i zudchi. Nu adë chu tsádi'i ca nanú ruidë, nilë catë quërelde mënë ziquë mbecu. Adë chu gápëdi'i mal vici; adë chu tsutëdi'i lu dishi'bi. Adë chu gáquëdi'i mbidiosë ¹⁴ sino gulë gac ziquë tubi nanacu bien con mizmë pudërë shtë Dadë Jesucristo. Adë rdë'ëdi'il sí lu ra deseo mal narsini lë'ël lu mal.

14

Adë rúnëdi'il juzguë sa'l

¹ Gulë bë'në recibir sa'l narialdí ldu'i diza'quë aunquë adë zuga'adi'ill firmë lu shnezë më. Bë'në recibir lë'ëll sin quë adë rchupë dí'dzëdi'il subrë puntë naraull. ² Por ejemplë nanú tubi sa'l narialdí ldú'ull nanú permisi gaul grë clasë cumidë, perë nanú stubi sa'l naná débil; rní'ill runë tucarë gau mieti ra verdurë, lëdëdi'i gau mieti belë. ³ Pues el quë naráu belë, adë gúnëdi'ill juzguë lë'ë sa'll naráu sulë ra verdurë. Nu zac el quë nadë rau belë, adë gúnëdi'ill juzguë el quë naráu grë clasë cumidë purquë Dios bë'në recibir lë'ë mieti ni. ⁴ ¿Chull nal të quëhúnël juzguë lë'ë muzë shtë stubi lamë? Pues lu shlamë muzë, gac muzë juzgar u gunë muzë recibir hunurë. Pues muzë shtë Jesús zull firmë lu shnezë më purquë Dios napë pudërë parë gunë muzë ni gan lu grë prëbë naze'dë lúhi'.

⁵ Stubi comparaciuni; nanú bældá mënë quëhunë rall cumplir ra dzë delicadë. Stubi sa'l rní'ill grë ra dzë na igual; nídi'i dzë delicadë parë lé'ëll. PUES nadë más runë tucarë cadë nguiu gáqui' firmë con creenci shtëhi'. ⁶ El quë nanapë rëspëti lu dzë delicadë, pues quëhúnëll honrar Dios, nu zac el quë naquëhúnëdi'i cumplir ra dzë delicadë, lu Dios nápëll rëspëti. El quë naráu grëtë' cusë, pues quëhúnëll rëspëti Dios nu quëgdé'ëll graci lu më por cumidë. Nu el quë narunë providë gaull cualquier cusë, quëhúnëllin parë lé'ë më nu rdé'ëll graci lu më.

⁷ Nadápa'a el quë narnibë'a lë'ë hia'a; mientras nabánia'a, na hia'a muzë shtë më nu iurë gátia'a, na hia'a shmúzi'. ⁸ Si talë nabánia'a, nabánia'a parë lë'ë Dadë. Si talë rátia'a, rátia'a parë lë'ë më. Si talë guëbánia'a u si talë gátia'a, na hia'a shmënë Dios. ⁹ Por mizmë rsunë ni, Cristo guti nu bëabrí nabani më tē parë gac më Dadë tantë ra mënë naguti nu zac ra nanabani.

¹⁰ Perë lé'ël ¿pëzielú rúnël juzguë ra bëchi sa'l? Grëtë' hia'a napë quë guëdchínia'a delantë lu Cristo tē parë gunë më juzguë cadë lë'ë hia'a.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i:

Ziquë segurë na nabania, rni'i Dadë, grëtë' mënë gac bë'a rall nahia Dios nu guëzullibi rall lua. Grëtë' mënë gunë rall alabar na.

¹² Zníti'i cadë tubi hia'a napë quë guëdë'ë hia'a cuendë lu Dios por lo quë naquëdë'na'a.

Adë chu gáquëdi'i mal ejemplë parë sa'l

¹³ Por ni rnia'a, adë chu gúnëdi'i juzguë sa'll sino al contrari, gulë guni'i ldú'ul guëquërdël

naza'quë, lédëdi'i manërë mal; no sea quë guëlaguë sa'l lu duldë por causë shtënël. ¹⁴ Unidë nahia con Jesucristo, por ni napa segurë de quë grë cumidë nalimpi; nídi'i mal si talë guëdáuha'ain, perë si tubi nguiu rni'i ldú'ull nanú dau adë límpidi'i, pues parë lé'ëll naprovidë gaullin. ¹⁵ Perë si talë raul grë clasë cumidë nu zni quëhúnël ofender sa'l, pues adë rac shtú'udi'il sa'l iurní; runë fáltël amor parë sa'l. Adë rúnëdi'il niétiquë; adë gáudi'il belë si talë por ni guëni'i sa'l. Jesucristo gúti' por lé'ëll. ¹⁶ Adë rd'ëdi'il lugar guëni'i mënë mal por lo quë nanël na bien. ¹⁷ Si talë rnibë'a Dios lé'ël, si náhi' Rëy, nídi'i importë custumbrë pë raul u pë ruu'l, sino stubi cusë rqui'ni naná tubldí shcuénda'a lu mē, nu cuedchí ldu'u hia'a lúhi', nu rquitë ldu'u hia'a por Espíritu Santo nacuezënú lē'ë hia'a. ¹⁸ El quë narunë sirvë Cristo manërë za'quë, ni rquitë ldu'u Dios con lé'ëll nu ra sa'll adë bē nápëdi'i guëni'i rall cuntrë lé'ëll.

¹⁹ Por ni cha guiagla'ga'a nezë catë rbedchí ldu'u hia'a, catë nídi'i dishi'bi, catë guëdë'na'a compaňi sa' hia'a tē gac rall más firmë lu shnezë Dios. ²⁰ Adë rshí'nidi'il dchi'ni shtë Dios por lo quë narául. Grë dau naza'quë gau mieti perë na mal si talë raul tubi cusë nu ejemplë shtënël na ziquë tubi guë'ë catë rrelde sa'l nu gúnëll duldë. ²¹ Pues bien nahin adë chu gáudi'i belë, nu adë chu gúdi'i vini, nu ni por chu guëdë'nëdi'i cualquier tubi cusë narunë rrelde bëchi sa' hia'a lu duldë, ni lo quë runë dañi parë fe shtë sa' hia'a. ²² ¿Gu rialdí ldú'ul de quë grë dau naza'quë? Pues nabënë nahin perë adë rdildi dí'dzëdi'il con sa'l subrë puntë rē'. Rquitë ldu'u

nguiu el quë naná firmë lu shnézi', el quë nanëll rúnëll bien. ²³ El quë naráu cualquier cusë nu rza ldú'ull, nall culpablë purquë adë quëháudi'ill con fe; adë quëhúnëdi'ill cumplir según rialdí ldú'ull. Cualquier cusë naguëdë'na'a, si nápëdi'i hia'a confiansë naza'quin, pues duldë nahin parë lë'ë hia'a.

15

Gulë bë'në lo quë narac shtu'u sa'l

¹ Grë hia'a naná firmë lu shnezë Dios, runë tucarë guëdë'na'a compa'ni ra nazugá'adi'i firmë lu shnezë më. Gáca'a më pacënci, lédëdi'i mënë narguili bien shtëna'a. ² Cadë tubi hia'a runë tucarë guëdë'na'a bien con sa' hia'a të tsaldí ldu'u rall más; gac rall firmë lu shnezë më. ³ Mizmë Jesucristo adë bëquítëdi'i ldú'i' mizmë lë'i' sino guc cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: “Grë ra didzabë naguni'i mënë cuntrë lë'ël, bëabrí guni'i rall cuntrë na”. ⁴ Pues grë lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras, cuë ra di'dzë ni parë bien shtë hia'a. Naescritin të guësë'da'a la'nin të gua'a ldu'u hia'a firmë lu shnezë më të gáca'a më pacënci por shti'dzë më nu gápa'a esperansë. ⁵ Quëgna'ba lu Dios, el quë narni'inú lë'ë hia'a, gúni' compa'ni lë'ë të, të gac unidë të ziquë bësëa'në më tubi ejemplë parë lë'ë hia'a ⁶ të gac gunë të alabar Dios con tubsë llgabë nu con tubsë bë. Gulë bë'në alabar Dadë Dios naná Shtadë Shláma'a Jesucristo.

Bërë'tsë diza'quë ladi ra nanádi'i më israelitë

⁷ Por ni, gulë bë'në recibir grë sa' të cumë ziquë Jesucristo bë'ni' recibir lë'ë hia'a parë guëlua'a

puđerë shtë Dios. ⁸ Lo quë narnia'a na, bidë Cristo parë bë'në më sirvë lë'ë ra më israelitë parë gac cumplir grë ra promësë naguni'i Dios lu shtadë guëlú hia'a. Bidë më parë guëlua'a më ra di'dzë shtë Dios na verdá. ⁹ Nu bidë më parë ra mënë nanádi'i më israelitë, guëdë'ë rall graci lu më por galërğa'a ldu'u më. Ni na de acuerdë naná escritë: Guna alabar lë'ël entrë grë naciuni.

Gulda cantë lul; guënia'a blac llëru'bë na puđerë shtënl.

¹⁰ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë bëquitë ldu'u të mënë nanádi'i israelitë.

Gulë bëquitë ldu'u të juntë con shmënë më.

¹¹ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë biadi'dzë cusë ru'bë nabë'në Dios lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

Lë'ë të nanádi'i më israelitë, gulë bë'në alabar lë'ë më juntë con ra shmënë më.

¹² Nu Isaías bëquë'ëi':

Tubi llëbní Isai guëdchini të guë nibë'a më ni ra naciuni.

Ra mënë tsaldí ldu'u rall lë'i', el quë nangunë salvar lë'ë rall.

¹³ Quëgna'ba lu Dios, el quë narunë parë gápa'a esperansë, guëshe'ldë më lëgrë nu paz la'ni ldu'u të purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më. Cagna'ba gapë të zihani esperansë por puđerë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Bëcha, napa segurë de quë lë'ë të na të më za'quë nu rac bë'a të ra cusë shtë Dios, nu nanëa de quë rac të guëdë'ë të cunseju parë cadë tubi sa' të. ¹⁵ Perë la'ni cartë rë', adë bëdzëbëdia'a guëquëa'a lu të grë enseñansë rë' të adë guëá'ldëdi'i ldu'u të di'dzë ni. Bënahin purquë zni bë'në më

incarguë de quë gunahin. ¹⁶ Bë'në Dios tubi favurë de quë guna sirvë lë'ë Dadë Jesucristo entrë ra nanádi'i më israelitë. Quëhuna dchi'ni rë' naná bëne'e Dios parë gac salvar mieti, parë raca guna presentar grë ra nanádi'i më israelitë lu Dios ziquë tubi ofrendë naguëca'a më, tubi ofrendë nabë'në l dai' Dios por Espíritu Santo.

¹⁷ Por Jesucristo naná runë compaňi na, napa rsunë parë guëquitë ldua'a con dchi'ni nabëna por lë'ë më ¹⁸ purquë adë nápëdia'a valurë guënia'a lu tē más cusë, sulamëntë lo quë nabë'në Cristo la'ni vidë shtëna; gunia'a lu ra mënë tē ra nanádi'i më israelitë tsaldí ldu'u rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. ¹⁹ Por milagrë nu sēňi nu con pudërë shtë Espíritu Santo, biadi'dza shti'dzë Jesucristo dizdë Jerusalén nu alreduerë lugar ni hashtë regiuni Ilírico; biadi'dza guëdubi lugar ni. ²⁰ Zni guni'i ldua'a tsagnia'a diza'quë lu ra mënë catë nunquë gac bë'adi'i mënë lë Dadë Jesucristo tē parë shchi'nia gáquëdi'in ziquë tubi mënë narza'a lídchi' guëc cimientë shtë hiu'u nabëntsa'u stubi sáhi'. ²¹ Ziquë na escritë:

Grë ra nadë bë'nëdi'i recibir diza'quë shtëhi', guini rall.

Grë ra nadë riasëdi'i shti'dzi', tsasë rall.

Guc ldu'u Pablo tsáhi' ciudá Roma

²² Nalë rac shtua'a guënia'a diza'quë lu ra nanadë guënëdi'i lë'ë më. Zihani mënë runë rall cuntrë na; por ni adë bëna gan tsahia tubi visitë lë'ë tē. ²³ Perë iurne' bëna gan shchi'nia ndë'ë, guëdubi regiuni rë'. Por zihani izë rac shtua'a guëbaninúa lë'ë tē. ²⁴ Gueldë guëna visitar lë'ë tē

iurë tsahia España. Despuësë de tubi visitë con lè'ë të, rialdí ldua'a gunë të compa'ni na con nicidá nanapa parë nezë España. ²⁵ Perë iurne' tsahia Jerusalén; guahia du'pë ayudë parë ra shmënë Jesús narëta' ndë ²⁶ purquë ra mënë Macedonia nu Acaya bëtëá rai' tubi ofrendë parë ra shmënë Jesús nabënápëdi'i, ra naquërelde Jerusalén. ²⁷ Pues bënë rall llgabë ziquë cusë za'quë, gunë rall compa'ni ra mënë ni. Nabënë nahin purquë ra mënë Acaya nu Macedonia bënë rall recibir diza'quë por ra mënë israelitë. Iurne' runë tucarë gunë rall compa'ni ra prubi con dumí shtë rall. ²⁸ Iurë guna gan con asuntë rë', guna intriegu ofrendë ni guia'a rai'; iurní guërua'a parë España. Pues iurní gueldë guënahia lè'ë të. ²⁹ Napa segurë de quë iurë guënahia lu të, guëdchinia con bendición shtë Jesucristo.

³⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të por nombre shtë Dadë Jesucristo nu por amor narne'e Espíritu Santo, de quë gunë të compa'ni na con oraciuni lu Dios. ³¹ Gulë guna'bë lu më të parë guelá më na grëtë' lo quë narac shtu'u gunë ra nadë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Jesús, ra naquërelde Judea. Gulë guna'bë lu më të parë ra shmënë Jesús nananú Jerusalén, gunë rall recibir con bien ayudë naguahia parë lè'ë rai'. ³² Nu gulë guna'bë lu më, si na voluntá shtë më, gueldë guënahia lè'ë të; guëdchinia con lëgrë shtë më nu guna du'pë descansë con lè'ë të. ³³ Dios el quë narunë parë cuedchí ldu'u mieti, cuezénúhi' lè'ë të. Rac shtua'a cuedchí ldu'u të por pudërë shtë Dios; cuezénú më lè'ë të. Amén.

16

Pablo quëhúni' saludar sáhi'

¹ Runa presentar lu të Febe, tubi na'a naná rialdí ldu'i diza'quë. Quëhúnëll sirvë ra shmënë Dios naquërelde guë'dchi Cencrea. ² Gulë bë'në recibir lé'i' con bien por lë Dadë Jesús, cumë ziquë runë tucarë gunë mieti con ra narialdí ldu'i Dios. Gulë bë'në compaňi lé'i' cualquier cusë narquí'ni' purquë lé'i' bë'në compaňi zihani mënë nu na bë'ni' compaňi.

³ Gulë bë'në saludar Priscila nu Aquila naná ra shmëna lu dchi'ni shtë Jesucristo. ⁴ Lë'ë rai' bëdchi'bë rai' prupi vidë shtënë rai' parë gac salvara lu peligrë. Lëdë niá'asë na rdë'ëhia graci lu rai', sino zac ra los de más bëchi sa' hia'a nanádi'i më israelitë perë rialdí ldu'u rai' shti'dzë më. ⁵ Gulë bë'në saludë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nardëá lidchi Priscila nu Aquila. Gulë bë'në saludar Epeneto, el quë narac shtua'a. Epeneto guc primëre nagualdí ldu'i diza'quë regiuni Acaya. ⁶ Gulë bë'në saludë María, el quë nalë bë'në dchi'ni entrë lë'ë të. ⁷ Gulë bë'në saludë ra sahia, Andrónico nu Junias naguanú rai' na la'ni lachigui'bë. Ra poshtë shtë më, napë rai' zihani rëspëti parë Andrónico nu Junias; más de ni, gualdí ldu'u rai' diza'quë más antsë quë na.

⁸ Gulë bë'në saludë Amplias, stubi shmënë Jesús; nalë rac shtua'a lé'i'. ⁹ Gulë bë'në saludë Urbano, el quë nabë'nënú shchi'ni Jesús con lë'ë hia'a. Nu gulë bë'në saludë Estaquis, el quë narac shtua'a. ¹⁰ Gulë bë'në saludë Apeles naná bë'në gan lu grë prëbë ziquë shmënë Jesús. Nu zac gulë bë'në

saludë famili shtë Aristóbulo. ¹¹ Gulë bë'në saludë ra më ladza, Herodión, nu ra famili shtë Narciso naná rialdí ldu'u diza'quë. ¹² Gulë bë'në saludë Trifena nu Trifosa naná bë'në shchi'ni Jesús, nu zac bë'në saludë Nanë Pérsida; nalé bë'ni' dchi'ni shtë Dadë Jesús. ¹³ Gulë bë'në saludë Rufo el quë napë famë entrë ra naná rialdí ldu'i diza'quë, por lo quë nabé'ni'. Nu zac gulë bë'në saludë shni'a Rufo naná ziquë shní'ahia. ¹⁴ Gulë bë'në saludë Asíncrito nu Flegonte nu Hermas nu Patrobas nu Hermes con los de más shmënë Dios naná quëreldënú rai'. ¹⁵ Gulë bë'në saludë Filólogo nu Julia nu Nereo con zánëll. Gulë bë'në saludë Olimpas con grë ra naná rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, ra naná quëreldënú lë'ë Olimpas.

¹⁶ Gulë bë'në saludë cadë tubi lë'ë të con cariñi santu. Grë ra grupë shtë shmënë Cristo rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁷ Bëchi, runa ruëguë lu të, gulë gupë cuidadë ra nargú divisioni nu ra naná rdchi'bë problemë parë lë'ë të. Lo quë naquëhunë rall, na cuntrë diza'quë naná bësë'dë të. Gulë gulë con lë'ë rall ¹⁸ purquë grë ra mieti ra adë na rall bajo ordë shtë Dadë Jesucristo sino quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall nu rguguë rall ldu'u ra mënë naná sencigi. Con di'dzë chulë nu libanë bishi, rsiguë rall ra mënë. ¹⁹ Grë mënë rac bë'a rall lla bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios, nu rquitë ldua'a. Rac shtua'a gac nasini të parë gunë të cusë za'quë, lëdëdi'i parë gunë të cusë mal. ²⁰ Lë'ë Dadë narcue'dchí ldu'u hia'a nasesë, gunë më gan lu Satanás ziquë tubi nguiu naguëlu guëc ma. Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' lë'ë të.

21 Timoteo naquëhunënú dchi'ni na, rshé'ldëll saludë parë lë'ë të; nu Lucio nu Jasón nu Sosípater, mënë ladza; rshe'ldë rall saludë.

22 Na Tercio, caquëa'a cartë rë'; quëgshe'lda saludë parë lë'ë të cumë unidë na hia'a con Dadë Jesucristo.

23 Gayo el quë nardë'ë pusadë parë na, nu rdëá grupë shtë shmënë Jesús lídchi', rshé'ldi' saludë parë lë'ë të. Nu Erasto naná tesorërë shtë guë'dchi, rshé'ldëll saludë; nu tubi bëcha lë Cuarto, tubi shmënë Jesús, rshé'ldëll saludë.

[24 Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' grë të. Amén.]

Rialú cartë rë' con tubi labansë

25 Iurne' guëdë'na'a alabar Dios, el quë narac gunë parë gac të firmë lu diza'quë shtë salvaciuni naná biadi'dza; ráqui' gúni' parë gac të firmë según lo quë nabëlua'a më lu hia'a, cusë naná naga'chi más antsë dizdë guzublú guë'dchiliu ²⁶ perë iurne' bëru'u di'dzë ni lu llni nu rdë'ë hia'a cuendë di'dzë ni por ra Sagradas Escrituras nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë. Grë ndë'ë na de acuerdë con mandamientë shtë Dios eternë. Shti'dzë më bédchini parë gac bë'a mieti shtë grë naciuni të tsaldí ldu'u rall de verdá nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

27 Guëdë'na'a alabar Dios por Jesucristo. Lë'ësë më na Dios nananë grë cusë. Llëru'bë na pudërë shtë më. Amén.

Diza'quë shtë Dios con dizë
New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec,
Ocotlán)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b